

SLOVENSKI

vestnik

Izdajatelj, lastnik in založnik: Dr. Franc Petek, Velikovec. — Uredništvo in uprava: Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10, telefon 56-24. Glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Lovro Potočnik. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Celovec-Klagenfurt 2, Postfach 124.

Letnik XVI.

Celovec, petek, 7. julij 1961

Štev. 27 (999)

Proslava štiridesetletnice Zveze slovenskih zadrug v Celovcu:

Zadružništvo steber našega gospodarstva

Prefekti torka je bil v Celovcu občni zbor Zveze slovenskih zadrug, ki je pregledal delo, razvoj in uspehe naše osrednje zadružne organizacije. Občni zbor je po poročilih Upravnega in Nadzornega odbora in po zadnjem revizijskem poročilu napravil vrsto pomembnih sklepov. Pri volitvah je potrdil dosednji Upravni odbor s Florijanom Lapušem kot predsednikom, Jankom Čudnom kot prvim podpredsednikom in dr. Mirtom Zwitterom kot drugim in poselovodnim podpredsednikom na čelu. Istočasno pa je nekoliko pomladil Nadzorni odbor.

Po občnem zboru so zastopniki in odposlanci včlanjenih zadrug proslavili štiridesetletnico obstoja Zveze slovenskih zadrug v Celovcu. Po počastitvi spomina umrlih ustanoviteljev Zveze in njenih zaslužnih članov in odbornikov je bila dolga vrsta živečih zadružnikov in uslužbencev Zveze in zadrug odlikovana z zadružnimi priznanji v zlatu, srebru in zelenem. Najlepša počastitev tega jubileja pa je bil soglasni sklep občnega zbora, da Zveza in zadrug zvišajo svoj deležni kapital in da tako okrepijo moč našega zadružništva. Pri proslavi so sodelovali prosvetalci SPD „Bilka“ iz Bilčova.

Štirideset let prizadevanj in rasti
v dobro in pomoč našemu človeku

Jubilej štiridesetletnega obstoja Zveze slovenskih zadrug v Celovcu je nedvomno eden najpomembnejših jubilejev, ki smo jih koroški Slovenci slavili v zadnjih letih. Je to jubilej naše osrednje gospodarske organizacije in združenja, ki skozi vse režime tega obdobja stoji — izpostavljena vsem nakanam in krivicam nemškonalističnih nasprotnikov —

- kot čuvar naših domačij in gospodarskih podjetij;
- kot zvesti in vedno pripravljeni posrednik pomoči vsakomur, ki je na tej dolgi poti burnih dogodkov polnega razvoja prišel v gospodarsko stisko in finančne težave;
- kot pomembni iniciator našega gospodarskega uveljavljanja
- kot vidno izpričani izraz naše samopomoči, naše življenjske volje in pripravljenosti na gospodarsko pomoč za naš obstoj na svoji zemlji.

Temeljni kamen za sedanje pod silo razmer sicer počasi, a vendar žilavo se razvijajoče naše zadružništvo je bil položen 28. februarja 1921. Le tisti, ki je sam doživljal pogoje, v kakšnih smo v tem času koroški Slovenci ustvarjali in obnavljali svoje narodne, kulturne in gospodarske organizacije, in le tisti, ki dobro pozna našo resnično zgodovino od prve svetovne vojne naprej, bo lahko primerno spoštljivo ocenil ta korajžni korak takratnih pogumnih, dalekovidnih in podjetnih zadružnikov, ki so se odločili, da ustanovijo našim zadrugam njihovo zbirno organizacijo.

Štirideset let obstoja Zveze slovenskih zadrug obuja spomine na naravnost trnjevo pot, ki jo je prehodilo naše zadružništvo v tej dobi. Inflacija po prvi svetovni vojni, gospodarska kriza, ki je inflaciji kmalu sledila, pričetek druge svetovne vojne in končno 1941 likvidacija in razlastitev vseh naših zadrug ter zaplemba njihovih premoženj na nacistih so le najmarkantnejši udarci na poti razvoja Zveze slovenskih zadrug in včlanjenih zadrug v prvih 20 letih njenega obstoja. Obnova vsega

Vprašanje Južne Tirolske

pred parlamentom na Dunaju

Na svoji zadnji seji pred poletnimi počitnicami je dunajski parlament poslušal poročilo zunanjega ministra dr. Kreiskega o dosedanjem poteku pogajanj med Avstrijo in Italijo. Minister Kreisky je ugotovil, da so možnosti za reševanje v okviru dvostranskih pogajanj izčrpane in bo zato treba vprašanje Južne Tirolske obravnavati pred mednarodnim forumom. Kakor znano, se Avstrija zavzema za mednarodno komisijo, Italija pa misli na mednarodno sodišče v Haagu.

premoženja oropane Zveze in zadrug po letu 1945, številni in dolgotrajni procesi pred vsemi instancami avstrijskih sodišč za povračilo zaplenjenega premoženja, reorganizacija zadružne dejavnosti in poslovanja, ki se je pričela v prazni osrednji zadružni pisarni, razširitev zadružnega poslovanja od kreditnega na blagovno, predelovalno in podjetniško zadružništvo — kar vse se je v zadnjih desetih letih več ali manj uspešno razvijalo, vendar pa, v celoti gledano, venomer raslo —, so najboljši dokazi zdravega, trdoživega in sedanjost razumevaločega jedra našega zadružništva in njegovih činiteljev.

Do tega zaključka je skrbnega opazovalca razvoja našega zadružništva privedlo poslovno poročilo za leto 1960, ki ga je podal dr. Mirt Zwitter, in poročilo Nadzornega odbora, ki ga je podal njegov predsednik dr. Franc Petek. Pred tem dejstvom se tudi ni mogel zapreti generalni revizor ing. Branner od Avstrijske zveze raiffeisenovk pri svoji kritični razčlembi revizijskega poročila in pri svojih dobronamernih in dalekosežnih napotilih za bodoči razvoj našega zadružništva. Lepo število hranilnic in posojilnic kmeč-

Po italijansko-jugoslovanskih razgovorih:

Manjšina — činitelj zblíževanja
in medsebojnega razumevanja med sosednimi državami

S sprejemom pri predniku FLR Jugoslavije maršalu Titu je bil prejšnjo soboto zaključen prvi obisk italijanskega zunanjega ministra v Jugoslaviji. Med razgovori, ki jih je minister Segni vodil z jugoslovanskim državnim tajnikom za zunanje zadeve Popovičem, so poleg raznih problemov mednarodnega značaja posebno obširno obravnavali vprašanja dvostranskih odnosov med Italijo in Jugoslavijo.

Kakor je rečeno v zaključnem poročilu, sta oba ministra med razgovori, ki so potekali v vzdušju medsebojnega razumevanja in prijateljstva, posvetila posebno pozornost sedanjemu stanju dvostranskih odnosov. Izrazila sta svoje zadovoljstvo spričo pomembnih doseženih rezultatov na področju gospodarskih odnosov in trgovinske izmenjave. Proučili so tudi razvoj odnosov na področju kulturnega sodelovanja in ugotovili pri tem nenehni napredek. S posebnim zadovoljstvom so ugotovili nadaljnji razvoj obsejnega prometa, ki je omogočil na zainteresiranih področjih globlje medsebojne odnose.

Ob proučevanju drugih dvostranskih vprašanj, vključno fistih, ki zadevajo obe manjšini, sta ministra ugotovila, da je bil dosežen napredek in sta se sporazumela o potrebi, da pride do zadovoljivih rešitev za obe strani. Ministra sta izrazila prepričanje, da morajo biti manjšine činitelj zblíževanja in medsebojnega razumevanja.

Podobno mnenje je bilo izraženo tudi v raznih nagovorih z obeh strani in so tako v Jugoslaviji kakor tudi v Italiji ugotovili, da bo obisk ministra Segnija v Beogradu uspešno prispeval k nadaljnemu izboljšanju odnosov med obema državama. To upanje izraža tudi glasilo Slovencev v Italiji „Primorski dnevnik“, ki pravi: Nihakor ne dvomimo v dobro voljo obeh ministrov, vendar pa ne moremo mimo želje in zahteve, da bi po njunem beograjskem sestanku v najbližji prihodnosti prišlo tudi na italijanski strani do ukrepov. Iskreno pozdravljamo zlasti tisti del poročila, ki poudarja izvajanje kulturnega sporazuma med obema državama, napredek pri obsejnem prometu ter ugotovitve, da je potrebna sklenitev novih trgovinskih sporazumov. Zlasti pa pozdravljamo zaključek poročila: da sta obe vladi sklenili, da bodo odnosi med njunima državama vedno bolj tesni v okviru sodelovanja in dobrega sosedstva. Prepričani smo, da je tudi naš razvoj in obstoj tesno povezan z izvajanjem tega sklepa. Ugotavljamo le ponovno, da je pri reševanju vseh vprašanj medsebojnih odnosov vprašanje naše narodne skupnosti doslej najbolj zaostalo. Želimo torej in pričakujemo, da bi tudi v tem pogledu prišlo končno do zares odločnega napredka.

kih gospodarskih zadrug že ima vpeljano moderno vsakodneвно poslovanje, potreba po tem pa je povsod velika. Bilančna vsota hranilnic in posojilnic je v zadnjih šestih letih narasla za blizu 100%, blagovni promet kmečkih gospodarskih zadrug pa v zadnjih petih letih za blizu 150%. Lani so zadrug razpečale 550 vagonov krmil, gnojil, semenja in stavbenega materiala. Zadružni hotel v Sekiri je kljub dograditvam in rednim odpisom vrednosti premoženja zaključil zadnja tri leta z uspehom. Manj razveseljiv je razvoj v lesnem zadružništvu, pri živinorejskih zadrugah in v zadružni proizvodnji semenja. Razvoj na teh področjih je odvšen od vrste činiteljev, ki jim človek ne more biti vedno kos.

Odnos do naših zadrug je še
vedno nezadovoljiv

Napredek našega zadružništva je plod prizadevanj in skrbnosti dolge vrste neumornih in nesebičnih odbornikov, poslovno-

dij in uslužbencev naših zadrug, ki brez državnih subvencij in kreditov izgrajujejo in utrjujejo svojo zadružno mrežo. Toliko bolj nerazumljivo je zaradi tega, da ima naše zadružništvo na tej poti tudi še danes celo vrsto zaprek. Tako pristojne oblasti že 5 let zavlačujejo dovoljenje za razširitev hranilnične mreže na Radiše in v Škocijan v Podjuni in da še vedno ni rešena tozadevna pritožba pri ustavnem in upravnem sodišču na Dunaju. Pravtako je nerazumljivo in nikakor ne izraz naklonjenosti našemu zadružništvu, da prošnje Zveze slovenskih zadrug za prispevek iz fonda za glasovalno ozemlje ob štiridesetletnici koroškega plebiscita deželna vlada še ni rešila, temveč da je prositeljici odgovorila, da še ne ve, če sme privatnim ustanovam iz tega fonda dati kakšen prispevek.

Ta dva primera v dolgi vrsti manjših, a zato nič manj občutenih primerov za postavljanja našega zadružništva, ki jih tudi zadnja leta ugotavljajo naši zadružniki, znova kažejo na naš neenakopravni položaj in potrjujejo, da morajo pristojni krogi prav na tem področju svoje odnose bistveno spremeniti, preden bodo lahko trdili, da so doleteli členu 7 državne pogodbe izpolnili po črki in po duhu.

Jugoslovanski narodi proslavljajo

20-letnico vstaje in ljudske revolucije

S slovesnim odkritjem 5 m visokega spomenika maršalu Titu na edinstveno lepo urejenem glavnem trgu Užicu, kjer je bil pred 20 leti glavni štab narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije, se je v ponedeljek začela osrednja proslava 20-letnice vstaje jugoslovanskih narodov. V svojem govoru je ob tej priložnosti poudaril podpredsednik zvezne vlade Rankovič, da je Tito posebna življenjska sila narodov Jugoslavije, sila, ki je premagala v težkih in neenakih borbah tuje tlačitelje; v njem pa je prevzeta tudi zavest narodov Jugoslavije, da samo v enakopravni jugoslovanski skupnosti lahko obstajajo in se ustvarjalno razvijajo.

V torka je osrednja proslava doživela svoj višek. V Krčagovu, predmestju Titovega Užica, se je zbralo okoli 200.000 ljudi iz vseh predelov Jugoslavije, navzoče so bile tudi številne inozemske delegacije

ter diplomatski predstavniki skoraj 40 držav. Glavni del prireditve je bil brez dvoma govor predsednika FLR Jugoslavije maršala Tita, ki se, viharno pozdravljen, spregovoril o zgodovinskih dogodkih pred dvajsetimi leti, ko se je v Jugoslaviji začela ljudska vstaja in junaška borba jugoslovanskih narodov proti tujemu nasilju, borba za osvoboditev domovine in hkrati za izgraditev nove socialistične Jugoslavije.

Potem ko je omenil najbolj značilne dogodke iz narodnoosvobodilne borbe in po vojne napore in uspehe Jugoslavije pri graditvi socialistične družbe, je predsednik Tito spregovoril o mednarodnem položaju. Ugotovil je, da je sedanji položaj precej podoben položaju pred drugo svetovno vojno, zato je potrebno, da se vsi miraljubni ljudje na svetu združijo proti nadaljevanju oboroževanja in proti politiki, ki lahko spravi človeštvo v katastrofo.

Maršal Tito je poudaril, da manjše države ne mislijo pasivno gledati, da bi jim pečica zaslopnikov velikih sil krojila njihovo usodo. Potrebna je enotna odločna akcija čim večjega števila izvenblokovskih držav in to je tudi cilj sestanka zastopnikov izvenblokovskih držav na najvišji stopnji, ki se bo prvega septembra začel v Beogradu. Naloga sestanka bo, potruditi se v največji meri, da se prepreči najhujše in da bi se našel izhod iz sedanjih mednarodnih razmer in da se omogoči konstruktivno reševanje raznih mednarodnih vprašanj.

Proslave v Titovem Užicu so se poleg drugih inozemskih delegacij udeležili tudi predstavniki Svetovnega združenja bivših borcev, ki so predsedniku Titu izročili svečano listino svoje organizacije, v kateri se poudarja pomen prispevkov predsednika Tita v borbi za mir v svetu.

Istega dne so se proslave 20-letnice vstaje začele tudi po drugih krajih Jugoslavije, osrednja republiška proslava Slovenije pa bo 21. julija v Ljubljani.

Zakaj strah pred resnico?

Poletje je, glavna tujskoprometna sezona, ko ljudje izkoriščajo čas dopusta, da se odpočijejo in zberejo nove moči za delo v pisarni, v delavnici ali kjerkoli drugje. V vročem letnem času so posebno privlačna jezera, silno vabi morje; vsak se hoče ohladiti in se zdravo zagorel vrniti na svoje delovno mesto.

Za Avstrijo in Nemčijo je bila doslej najbolj privlačna Italija, toda letos je zaostritev položaja na južnem Tirolskem privedla do bistvene preusmeritve celo v tujskem prometu. Medtem ko gostinska podjetja v severni Italiji tožijo, da zmogljivost njihovih obratov niti do polovice ni izkoriščena, so jugoslovanski konzulati v Avstriji že doslej prekorlačili lansko celoletno število izdanih viz.

Torej je letos Jugoslavija zelo privlačna tudi za turiste iz Avstrije in Nemčije. Ker pa to gotovim krogom ne gre v račun, je zadnje tedne v delu avstrijskega tiska enako kot vsako leto v tem času zaslediti široko zasnovano načrtno kampanjo, katere namen je povsem jasen: po možnosti omejiti odhod turistov v Jugoslavijo. Če bi akcijo narekovali konkurenčne skrbi in če bi se sredstva, ki se jih pri tem poslužujejo, držala na gotovi ravni, potem bi bilo vse to še nekako razumljivo. Toda prav uporabljena sredstva kažejo, da se v ozadju skriva nekaj drugega, da gre v bistvu za umazano hujškaško gonjo, ki se je morejo posluževati le najbolj zakrknjeni hujškaši.

»Sezonska« gonja proti sosedni državi ne sega le od opisovanja jugoslovanskih razmer v namenoma negativnem smislu do odkritih napadov na tamkajšnji režim, marveč so še posebno dobrodošli neljubi pripetljaji okoli tako imenovanih beguncev. Ravno v teh dneh smo v nekaterih časopisih zasledili velikanske naslove in obširne reportaže, ki vedo poročati o »strašnem preganjanju«, o »lovu na ljudi«, o »pretresljivi tragediji beguncev« in o »ropotajočih brzostrelkah«. Ne nam in tudi ne pisecem teh senzacionalnih vesti niso znane resnične in podrobne okolnosti, ki so se baje dogajale na meji na Koroškem in Štajerskem. Znano pa je, da so zakoni meje po vsem svetu zakoni posebne vrste. Prav tako pa je tudi dejstvo, da se okoli vprašanja beguncev že vsa povojna leta pod krinko humanosti dogajajo stvari, ki s človečanstvom nimajo prav nobene zveze in ki jih tudi v nevtralnem položaju Avstrije ni mogoče spraviti v sklad. Zakaj časopisi na primer raje ne povedo, kdo z neizpolnjenimi obljubami in neodgovorno propagando izvablja ljudi na »svobodni Zahod« in s tem zločinsko povzroča negotovo usodo mnogih naivnežev; zakaj časopisi dosledno molčijo o tem, kakšne vrste elementi so v naši državi širokogrudno deležni »političnega« zatočišča?

Odgovor na ta in podobna vprašanja je zelo enostaven: laži in klevet se poslužuje le tisti, ki se resnice bojijo. In resnice se gotovo ljudje v naši državi očitno zelo bojijo, bojijo tembolj, ker pomeni nevarnost za njihovo rovarjenje. Ker pa ima laž kratke noge in je klevetanje umazan posel, je široka javnost že davno spoznala, da hujškanje proti sosedni državi ni v korist dobrim odnosom in miru na mejah, ampak nasprotno služi le tistim, ki se na eni strani hočejo širokoustiti o združenju Evropi, na drugi strani pa umetno ustvarjajo prepade med narodi in državami.

Pomembna stopnja industrializacije na Koroškem

Štatišični urad pri deželni vladi v Celovcu postreže večkrat z zanimivimi in poučnimi podatki. V najnovejšem štatišičnem pregledu se ukvarja štatišični urad s stanjem industrializacije na Koroškem in jo primerja z razvojem v ostalih zveznih deželah.

Iz te štatišike je med drugim posneti, da je na primer koroška žagarska industrija z zmogljivostjo 973.383 kubičnih metrov na drugem mestu med avstrijskimi zveznimi deželami. Prvo mesto v tej stroki zavzema Štajerska z 1.200.000 kubičnimi metri rezanega lesa. Koroški pa sledi Zgornja Avstrija z 805.000 kubičnimi metri.

Za druge industrijske obrate navaja štatišika bruto proizvodne vrednote. Tudi na tem sektorju ima Koroška nekatere pomembne postojanke. V proizvodnji usnja zavzema tudi drugo mesto med avstrijskimi zveznimi deželami, prednjači le Zgornja Avstrija. Nadalje zavzema Koroška četrto mesto

Koper – najmlajše tovarno pristanišče

se že uvršča v mednarodni pristaniški promet

Ceprav je koprsko pristanišče še v izgradnji, igra že danes pomembno vlogo v mednarodnem pristaniškem prometu

Ceprav ima Jugoslavija ob jadranski obali celo vrsto izgrajenih in dobro opremljenih tovarnih pristanišč, razvoj pristaniškega prometa kaže, da so jugoslovanskemu gospodarstvu nujno potrebne še nove dodatne prekomorske prometne kapacitete, in to zlasti v lukah severnega Jadrana. To je narekovalo tudi potrebo po izgradnji tovarnega pristanišča v Koprju, kjer so dani ugodni pogoji za zgraditev pristaniških naprav. Zlasti razpolaga Koper z dobro cestno povezavo, kar postaja vedno bolj pomembno za tranzit, ker se mednarodni promet blaga vedno bolj poslužuje kamionskih prevozov, posebno za visokovredno lahko pokvarljivo blago. In ravno na tem področju je predvidena specializacija koprškega pristanišča.

Rekli smo, da je Koper najmlajše tovarno pristanišče. Dejansko so z deli na prvem vezu začeli šele avgusta 1957 in meseca decembra 1958 je bilo izročeno prometu prvih 136,5 m operativne obale novega tovarnega pristanišča v Koprju. Razen obalnega zidu in njegovega pločnika pa tedaj še ni bilo nobenega objekta in pristaniških naprav. Kljub tako skromnim osnovam pa se je v Koprju začel razvijati mednarodni pristaniški promet, ki se je do danes razvil do take mere, da daje jasne perspektive in smernice za nadaljnje delo.

Med tem je bil dograjen tudi drugi vez (dolžina 135 m), tretji v dolžini 130 m pa je v gradnji. Prav tako se v Koprju stalno večja skladišni prostor (ob koncu leta 1960 je bilo na razpolago 14.474 m² pokritega in 40.000 m² odprtega, skupaj torej 54.474 m² skladišne površine) in je do konca leta 1962 predvidena izgradnja nadaljnjih 39.000 m² skladišne površine, istočasno pa se hitro razvija tudi mehanizacija pristanišča.

Še nekaj podatkov o dosedanjem prometu:

Leta 1958 je znašal celotni promet le 53.021 ton, naslednjega leta se je že dvignil na 70.344 ton in lani dosegel 141.704 tone. Za tekoče leto računajo s prometom 210.000 ton, kajti že do 15. aprila so zabeležili 72.487 ton prometa. Medtem ko so bile le-

ta 1958 tuje ladje udeležene na prometu le do 7 %, se je njih delež leta 1959 dvignil že na 27 % in lani celo na 43 odstotkov celotnega prometa. Iz tega sledi, da postaja Koper čedalje bolj mednarodno pristanišče.

Zaradi svojega geografskega prometnega položaja — severni Jadran velja kot posrednik med srednjo Evropo ter toplimi deželami Bližnjega, Srednjega in Daljnega vzhoda — se bo koprsko pristanišče v nadaljnji izgradnji specializiralo za južno sadje in lahko pokvarljivo blago na sploh. Tako specializacija ne zahteva le notranje tržišče, marveč jo še posebno narekuje stremenje po prireditvi tranzitnega prometa. Že dosedanji kontakti z inozemskimi interesenti — zlasti iz sosednih dežel, med katere spada tudi Avstrija — so dokazali, da obstajajo lepe možnosti za uspešni razvoj pristanišča v Koprju. Pristanišče se je namreč začelo uveljavljati tudi v inozemstvu in so že trenutno ustvarjeni pogoji za povečanje tranzitnega prometa. Tako postaja Koper vedno bolj potencialni posrednik prekomorske trgovine.

S sodobnimi napravami domače proizvodnje gradijo tovarno pristanišče v Koprju

skih industrijskih podjetij s polno kapaciteto, na Koroškem pa le 19,5 odstotka. Precejšen del koroške industrije pomeni po svoji proizvodnji le nekakšne rokodelske višje obrate, ki svoje polizdelke dobavljajo drugim podjetjem ter sama ne obvlada trga.

Tudi povprečna zaposlitev v koroški industriji znaša na obrat le 106 delovnih sil, dočim znaša število v zveznem merilu 133 delojemalcev. Na Koroškem je bilo ob koncu leta 1960 z izjemo žagarskih, elektrifikacijskih in plinskih obratov 236 industrijskih podjetij, to je 5,2 odstotka v Avstriji, s 24.991 zaposlenimi, kar je 4,1 odstotka vseh v avstrijski industriji zaposlenih ljudi. Zanimivo je tudi, da ima Koroška najnižje število žensk, ki so zaposlene v industriji. To pa zaradi tega, ker je Koroška v oblačilni industriji na predzadnjem, v tekstilni pa na zadnjem mestu.

Na južnem Koroškem pa je industrija še vedno zelo skromno razvita in morajo domači delavci iskati zaposlitev v drugih krajih, kar pomeni neugodne gospodarske posledice za kmeta, trgovca in obrtnika v teh krajih.

PO ŠIRNEM SVETU

WASHINGTON. — V Ameriki vedno bolj poudarjajo, da grozi v vprašanju Berlina nova kriza. Zagovorniki »hladne vojne« pozivajo predsednika Kennedyja, naj bi mobiliziral ameriške vojaške sile in okreplil ameriške čete v zahodnem delu Berlina.

DUNAJ. — Francoski zunanji minister Couve de Murville je ta ponedeljek zaključil svoj obisk na Dunaju in se vrnil v Pariz. Med svojim bivanjem v Avstriji je imel vrsto razgovorov s predstavniki zvezne vlade, kjer so obravnavali zlasti vprašanja, ki se nanašajo na odnose med Avstrijo in Francijo.

SEUL. — Skupina oficirjev, ki je meseca maja prevzela oblast v Južni Koreji, postaja žrtev ponovnega vojaškega udara. Dosedanji južnokorejski predsednik general Čang do Young se je namreč moral umakniti s politične pozornice in napraviti prostor dvema članoma njegove lastne skupine: novi predsednik Koreje je postal dosedanji obrambni minister Song Yo-čang, položaj predsednika najvišje vojaške junte pa je prevzel generalmajor Pak Sung-hi.

LONDON. — Po pisanju angleških listov odnosi med Sovjetsko zvezo in LR Kitajsko niso najboljše. Po teh vesteh je predsednik sovjetske vlade Hruščev v pismu 81 komunističnim partijam obdolžil kitajskega Mao Ce Tunga, da povzroča nevarnost nove svetovne vojne.

KAIRO. — Odbor veleposlanikov in diplomatskih predstavnikov 21 držav udeleženk pripravljalnega sestanka za konferenco šefov držav in vlad izvenblokovskih držav je končal debato o novih vabilih posameznim deželam za sodelovanje na konferenci, ki se bo 1. septembra začela v Jugoslaviji. Svetovni tisk pozorno spremlja priprave za to konferenco in poudarja pomembno dejstvo, da bodo na konferenci razpravljali med drugim tudi o razorožitvi in zmanjšanju napetosti med obema blokoma.

KUWAIT. — Medtem ko Anglija še vedno pošilja v Kuwait vojaške čete, se arabske države trudijo, da bi spor okoli Kuwaita poravnale mirnim potom. S problemom se je bavil tudi Varnostni svet na izredni seji, ki pa jo je preložil, da bi omogočil prihod zastopnikov Kuwaita.

BEOGRAD. — Državni tajnik za zunanje zadeve FLR Jugoslavije Koča Popović bo danes odpotoval na uradni obisk v Moskvo. Sicer je bil med vladama Sovjetske zveze in Jugoslavije že svojačasno dosežen sporazum o izmenjavi obiskov Popoviča v Moskvi in Gromika v Beogradu, vendar je bil rok preložen zaradi zaposlenosti Gromika na konferenci o Laosu v Ženevi.

FRANKFURT. — Vodilni »bojevniki hladne vojne«, zahodnonemški kancler Adenauer, se je na volilnem zborovanju odločno izrekel proti nevtralizaciji Nemčije. Vodstvu nemških socialdemokratov je očital »skrajno omejenost pred bogom in svetom«, ker kaže gotovo razumevanje za nevtralnemu Nemčijo, nato pa zahteval atomsko orožje za zahodnonemško vojsko.

BEOGRAD. — Skupni kongres Zveze borcev, Zveze vojaških invalidov in Zveze rezervnih oficirjev in podoficirjev, ki je te dni zasedal v Beogradu, je sklenil združitev teh organizacij v skupno Zvezo združenih borcev narodnoosvobodilne vojske Jugoslavije. Za predsednika je bil izvoljen podpredsednik jugoslovanske zvezne vlade Aleksander Ranković. V zaključni resoluciji je izrazil kongres veliko zaskrbljenost za usodo svetovnega miru in pozval vso svetovno javnost za zagotovitev miru in za miroljubno mednarodno sodelovanje.

JERUZALEM. — V krogih jeruzalemskega sodišča, ki sodi vojnemu zločincu Eichmannu, poudarjajo, da bo dokazilni postopek zaključen predvidoma 25. julija. Konec meseca septembra bo sodišče odločilo, če in v kakšni meri je Eichmann kriv, dokončna obsodba pa bo izrečena šele začetkom oktobra.

MÜNCHEN. — Pred sodiščem v Münchenu se mora zagovarjati skupina bivših SS-oficirjev, ki so obdolženi, da so zakrivilili smrt več tisočev Židov. Glavni obtoženelec je bivši SS-Obersturmbannführer Oto Bradfisch, ki ima na vesti 19.000 umorjenih Židov.

TOKIO. — Japonski zunanji minister je odpotoval v Evropo, kjer bo obiskal Anglijo, Francijo, Italijo in Zahodno Nemčijo.

Gradiščanski Hrvati kljubujejo raznarodovanju

Začasni podatki o ljudskem štetju na Gradiščanskem

Medtem ko podatki o ljudskem štetju na Koroškem doslej še niso bili objavljeni, je statistični urad deželne vlade na Gradiščanskem že objavil začasne številke, ki se nanašajo na ugotovitve letošnjega ljudskega štetja glede „občevalnega jezika“. Na podlagi teh podatkov ugotavlja glasilo gradiščanskih Hrvatov — „Hrvatske novine“ — da se je sicer na eni strani zmanjšalo število ljudi, ki so v vprašalne pole zapisali pod rubriko „občevalni jezik“ — hrvatsko-nemško ali nemško-hrvatsko, torej dvojezično, zato pa se je na drugi strani povečalo število tistih, ki so kot „občevalni jezik“ navedli samo hrvatski. Imenovani list prihaja do ugotovitve, da so se Hrvati na Gradiščanskem dobro držali, da torej kljub težavam kljubujejo raznarodovalnemu pritisku.

Pri ljudskem štetju leta 1951 je bilo na Gradiščanskem 3828 ljudi (1,39 %), ki so zapisali, da govorijo nemško-hrvatski jezik; pri letošnjem ljudskem štetju jih je bilo 2094 (0,77 %). Hrvatsko-nemški jezik je pred desetimi leti navedlo skupno 14.782 ljudi (5,35 %), letos pa samo 1531 ljudi (0,57 %). Zato pa se je k hrvatskemu „občevalnemu jeziku“ priznalo tokrat 24.617 oseb (9,08 %), medtem ko jih je bilo leta 1951 le 15.729 (5,7 %).

Če prištetimo zdaj k 24.617 osebam, ki so navedle hrvatski jezik, še 1531 ljudi, ki so zapisali hrvatsko-nemški jezik, pridemo do številke 26.148. In kaj z onimi, ki so zapisali nemško-hrvatski jezik? Statistika letih navadno ne prištevata k Hrvatom, čeprav je ugotovljeno, da so tudi ti ljudje v 99 primerih od 100 Hrvati. Torej: če prištetimo še to številko (2094), potem pridemo do zaključka, da je na Gradiščanskem še 28.242 ljudi, ki se v dnevnem življenju poslužujejo hrvatskega jezika.

„Hrvatske novine“ navajajo številčne podatke tudi o posameznih okrajih. Glede okrajca Železno (Eisenstadt), kjer je število ljudi s hrvatskim (8765) ali hrvatsko-nemškim jezikom (71) padlo v zadnjih desetih letih od 10.415 na 8836, list poudarja: Če si predstavljamo, da je prav v tem kraju precej netolerantnih ljudi, ki zaslepljuje naš

narod, potem moramo ugotoviti, da so se naši tukajšnji Hrvati vendarle dobro držali. Število ljudi s hrvatskim ali hrvatsko-nemškim „občevalnim jezikom“ je padlo tudi v puljskem okraju (od 8539 na 7353), vendar so tukaj glavni vzrok gospodarske težave, kajti domačini se zaradi pomanjkanja zaslužka doma vedno bolj odseljujejo v mesta. Dokaj dobro so se Hrvati držali tudi v bortanskem, novogradskem in matršofskem okraju, medtem ko se je na Hati število hrvatsko govorečega prebivalstva celo povečalo.

Na podlagi števil, ugotovljenih pri letošnjem ljudskem štetju, glasilo gradiščanskih Hrvatov ugotavlja, da je sicer Hrvatov sedaj nekoliko manj, da pa je stvar dejansko le nekoliko drugačna. Navaja zlasti primer Cindrofa in se sprašuje, če morda kdo verjame, da je Cindrof samo do polovice hrvatski, ker je skoraj polovica pre-

Barok na Slovenskem

To je naslov najnovejše razstave v ljubljanski Narodni galeriji. Odprli so jo zadnjo soboto, 1. julija, in je to prva razstava te vrste v Sloveniji. Zato je tudi razumljivo, da vzbujajo upravičeno veliko pozornost.

Pri pripravah za to razstavo je bil posebno močno udeležen Zavod za spomeniško varstvo v Mariboru, saj je znano, da je prav področje Štajerske posebno bogato na pomembnih delih baročne plastike. Zato je tudi štajersko gradivo v znatni meri pripomoglo k postavitvi razstave slovenskega baroka v Ljubljani. Seveda pa so priprave zahtevale sodelovanje vseh konservatorskih zavodov, muzejev in galerij Slovenije.

Druga letošnja premiera v Brežah:

Kleistova veseloigra „Zlomljeni vrč“

nas uči, da tudi krivični sodnik ne uide kazni

Da ima vodja igralske skupine v Brežah, arhitekt Hannes Sandler, zelo posrečeno roko pri izbiri komadov, ki jih leto za letom uprizarjajo na Petrovi gori, smo v našem listu že ponovno zapisali. To ugotovitev v polni meri potrjuje tudi izbira komadov za letošnje igralsko sezono v Brežah.

O premieri Shakespearovega »Kralja Leara« smo obširneje poročali v zadnji številki našega lista. Naj zato tokrat spregovorimo nekaj besedi o znani ljudski veseloigri nemškega klasika Heinricha von Kleista »Zlomljeni vrč«, katere premiero smo videli zadnjo soboto. Glede vsebine tega komada ni treba posebej govoriti, saj je znana tudi iz oddaj v radiu in zlasti v televiziji. Uči nas pa, da tudi krivični sodnik konec koncev ne uide zasluženih kazni, marveč ga leta doleti prav v trenutku, ko je najbolj prepričan o svoji zmagi, ko že misli, da je drugim izkopal dovolj globoko jamo — v katero pa se končno zvrne on sam.

Čeprav tokrat igralska skupina v svoji kvaliteti morda ni bila tako homogena, kot smo prav to dejstvo najbolj občudovali pri »Kralju Learu« (razlika med podajanjem glavnih in manjših vlog je bila tokrat zelo očitna), pa je bila tudi uprizoritev »Zlomljenega vrča« vsekakor dogodek in velik uspeh. To velja še posebno, če pomislimo na nosilca glavne vloge in dušo igralske skupine Hannesa Sandlerja. Njegov sodnik Adam je bila nadvse živa in prepričljiva podoba človeka-sodnika, ki za svoje lastno kaznivno dejanje išče krivca druge. Človek kar strmi nad Sandlerjevo sposobnostjo, vživetu se v tako različne vloge, kot sta kralj Lear v Shakespearovi tragediji in veseljaški, ne ravno sodniški točnosti predani sodnik Adam v Kleistovi veseloigri.

Pa tudi ostali igralci so pokazali, da znajo prepričljivo upodobiti povsem različne značaje. V posebni meri velja to za R. Mösslacherja, ki je v vlogi sodnega svetnika doprinesel nov dokaz svojih izrednih igralskih sposobnosti. B. Klaura je tokrat kot Eve našla mnogo hvaležnejšo vlogo in tudi H. Köppl se je kot pisar vnovič postavil med najboljše igralce Sandlerjeve skupine. Pač pa je bilo pri nekaterih drugih igralcih in igralkah opaziti še nekoliko neokretnosti, vendar je prav načrtno pritegovanje mladih igralskih talentov v že dobro izveščano skupino stalnih sodelavcev brezdvomno eden glavnih pogojev za trajni uspeh poletnih iger v Brežah, ki z letošnjimi predstavami ponovno dosega izredno, zavidljivo raven.

OBVESTILO

Pokrajinski odbor Slovenske kmečke zveze je sklenil, da bo v nedeljo, dne 16. julija 1961 ob 9. uri dopoldan v dvorani II Delavske zbornice v Celovcu

občni zbor Slovenske kmečke zveze

Občni zbor bo zavzel tudi stališče Slovenske kmečke zveze do kmečkozborskih volitev.

Po občnem zboru so vsi udeleženci vabljeni na

obisk posestva Kmetijske šole v Podravljah,

kjer bo obhod polja in ogled hleva s simodolskim govedom in švedsko pasmo svinj.

Slovenska kmečka zveza

Ali je naše šolstvo sodobno?

(Nekaj razmišljanj ob koncu šolskega leta)

Čudno vprašanje, bo mislil marsikdo, saj vidimo široko deželo vrsto novih šolskih poslopij, pa tudi starejše šolske zgradbe so re-novirane in sodobno opremljene. Število šolarjev v posameznih razredih znaša okoli 30, medtem ko se je še pred 25 leti stiskalo v zastarelih klopih do 80 in 90 otrok v enem samem razredu. Sole razpolagajo danes s filmskimi aparaturnami in s celo vrsto najmodernejših učnih pripomočkov, ki omogočajo čim bolj nazoren pouk.

Ta in številna druga dejstva ustvarjajo pri bežnem opazovalcu brez dvoma vtis, da je naše šolstvo držalo korake s tokom časa, da se je torej prilagodilo razmeram današnjih dni. Kar se tiče zunanjih okoliščin, bi torej lahko rekli, da smemo biti z našim šolstvom zadovoljni in da so dani pogoji za najboljše, času primerno izobrazbo naše mladine.

Toda vse to je le »fasada«, kajti če pogledamo globlje, pridemo do povsem drugačnih spoznanj.

Zaskrbljeni se učitelji vprašujemo po vzrokih za vedno slabše učne uspehe naših učencev. Gotovo smo se trudili, da ustvarimo najboljše zunanje pogoje za pouk; znamo ceniti trud in žrtve občin in dežele, vložene za obnovo šolskih poslopij in za nakup učil. Spoznavamo pa iz leta v leto bolj, da so tako imenovani vojni in povojni letniki dosegali znatno boljše učne uspehe, da so z večjim zanimanjem sledili pouku, bili bolj koncentrirani in se z večjo marljivostjo učili.

Če primerjamo življenjske razmere tistih let z današnjimi, potem bomo prišli do spoznanja, da je bila mladina, ki je zrasla v trdih in težkih časih ter skromnih razmerah, bolj dostopna za pouk, bolj resna in bolj marljiva. Iz tega sledi, da izboljšanje življenjskih razmer ne bi smelo slediti hkrati tudi razvajanje in razbremenjevanje otrok, kajti s tem otroku ne bomo koristili, marveč ga bomo samo omehekružili. In če je potem otrok iz domače hiše vajen, da vse z lahkoto doseže, bo tudi v šoli imel veselje le še do tega, kar lahko doseže, pred vsako težavo bo takoj klonil in postal brezbrizen.

Krivda za stalno slabšanje šolskih uspehov pa ni izključno le pri »skerbnih« starših, ki z zgrešenimi oprijemi skušajo otroku gladiti pot v življenje.

Vodilni šolniki vseh vrst so se zadnjih petnajst let trudili z razvijanjem novih učnih načinov, ali metod, po katerih naj bi se otrok vsega igraje naučil. Izledili so, da šola otroka preveč obremenjuje. Zato so učiteljem prepovedali dajati čez nedeljo domače naloge, prepovedali so spraševanja in izpite v ponedeljkih itd. Cela vrsta takih in podobnih navodil je bila izdana. Posledica tega, brez dvoma dobro mišljenega razbremenjevanja otrok pa so — stalno padajoči učni uspehi, vedno večje število tistih šolarjev, ki zaostajajo in morajo razred ponavljati itd.

Toda to še ni vse. Naše šolstvo boleha globlje, prav pri koreninah.

Avstrijsko osnovno šolstvo še danes temelji na šolskem zakonu iz leta 1869. Za takratne čase je bil ta zakon nedvomno napredek. Toda zdaj je preživljal že več kot devet desetletij in razvoj človeške družbe je v tem času hitel z orjaškimi koraki naprej: tako je postal šolski zakon zastarela in nikakor ne odgovarja današnjim potrebam.

To so spoznali predstavniki vseh strank takoj po drugi svetovni vojni. Začeli so pripravljati nov, sodoben šolski zakon. Jasno, da se mnenja posameznih strank glede osnutka zakona razlikujejo in bo treba trdih ter resnih pogajanj. Prav tako je razumljivo, da bo končna rešitev mogoča le na podlagi kompromisa, toda take kompromise so stranke dosegle že pri marsikaterem drugem, včasih nič manj važnem problemu. Le »boj« za novi šolski zakon se vleče že petnajst let in se vsiljuje vtis, da za kulturni razvoj naroda v današnji dobi nikdar ni časa. Dolga vrsta prosvetnih ministrov je medtem že šla preko političnega odra, le šolskega zakona odnosi dokončnih pogajanj o njem še nobeden ni mogel ali utegnil uresničiti.

Tako zavlačevanje pa je nevarno, ker gre na račun naše mladine. Medtem ko se na primer v drugih državah že bavijo s problemom desetletnega obveznega šolstva, pa pri nas niti devetega šolskega leta nimamo. In to samo zaradi tega, ker se na merodajnih mestih še niso mogli sporazumeti, ali naj bi uvedli pet let ljudske šole in štiri leta meščanske šole ali obratno.

Šolsko leto se bliža koncu. Po dosedanjih izgledih bo glede šolskega zakona ostalo tudi v novem šolskem letu vse pri starem. Ker pa je zakonita podlaga našega obveznega osnovnega šolstva že davno preživeta, moramo na vprašanje: Ali je naše šolstvo sodobno? odgovoriti le z jasnimi »Ne!«

Vzgojitelj

Novi slovenski filmi

Kakor smo poročali že v zadnji številki našega lista, je pred nedavnim doživel svojo premiero novi slovenski film režiserja Hladnika »Ples v dežju«. Poleg tega celovečernega filma pa je imel premiero tudi najnovejši slovenski mladinski film »Ti loviš!«, ki ga je izdelal režiser Kosmač. In to še ni vse, slovenska filmska proizvodnja dosega letos rekorden vzpon. Znani slovenski filmski režiser France Štiglic, avtor uspešnih filmov »Dolina miru« in »Develji krog«, dokončuje svoj najnovejši film »Balada o trobenih in oblaku«, ki ga snema po istoimenski noveli Cirila Kosmača. Tudi Mirko Grobler je prispeval v letošnji slovenski filmski fond svoj drugi celovečerni umetniški film pod naslovom »Nočni izlet«, in končno tudi Jože Gale, režiser splošno priljubljenega in v Benetkah nagrajenega otroškega filma »Kekec«, snema spet nov film, družbeno komedijo »Družinski dnevnik«, za katero je napisal scenarij pisatelj Ferdo Godina.

Letošnje leto pa ni v znamenju posebnega vzpona le za slovenski, marveč sploh za jugoslovanski film. V različnih podjetjih za proizvodnjo filmov širom Jugoslavije so namreč že do sedaj posneli oziroma snemajo več filmov kot vsa prejšnja leta.

KULTURNE DROBTINE

● V Jugoslaviji gostuje trenutno danski mladinski pevsko-folklorni ansambel »Dansk Ungdom koret«. 57-članska skupina nastopa v prvem delu svojega programa s pesmijo in plesi raznih narodov, drugi del pa obsega danske pesmi in ples. Svoj prvi nastop je imela skupina na Jesenicah, nato je gostovala v Kranju in od tam odpovala v Sisak, od koder bo nadaljevala pot v Srbijo in na gradbišče avtomobilske ceste v Makedoniji.

● Ob proslavi 20-letnice ljudske revolucije je jugoslovanska pošta izdala novo serijo posebnih znamk z motivi iz narodnoosvobodilne borbe. Znamke imajo vrednosti 15, 20, 25, 60 in 100 dinarjev, kot testa vrednosti pa je izšel spominski blok v vrednosti 500 dinarjev.

● Britanska vlada namerava v Londonu zidati državno gledališče, ki naj bi obstajalo iz dveh poslopij. Za začetek bi ansambel tega gledališča štel kakih 150 članov. Gradbeni stroški bodo predvidoma znašali 2 milijona funtov, to je okoli 140 milijonov tilingov.

Obvestilo staršem zaradi odhoda otrok na letovanje na Jadran

Prva skupina otrok za letovanje v Savudriji in otroci za letovanje v Omišlju na otoku Krk odpotujejo iz Koroške v sredo, dne 12. julija t. l. Otroci vstopajo v vlak v Celovcu, Beljaku in v Podrožčici.

Zbirališča otrok in čas zbiranja so določeni tako-le:

Celovec:

čakalnica II. razreda glavne žel. postaje ob 10.15 uri — odhod vlaka ob 10.52 uri;

Beljak:

čakalnica II. razreda glavne žel. postaje ob 12.00 uri — odhod vlaka ob 12.37 uri;

Podrožčica:

peron železniške postaje ob 13.00 uri — odhod vlaka ob 13.23 uri.

Na vsakem zbirališču čaka po en spremljevalec oz. spremljevalka. Starše prosimo, da svoje otroke na postajah osebno izročijo spremljevalcem skupine.

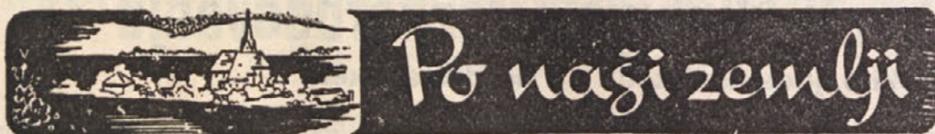
Starši, katerih otroci so bili sprejeti v prvo skupino za Savudrijo in starši otrok za letovanje na Omišlju so te dni prejeli pismeno obvestilo. Pismeno obvestilo pa dobijo tudi starši, katerih otroci so bili sprejeti v drugo skupino in oni, katerih otrok na letovanje ni bilo mogoče sprejeti.

Vse starše opozarjamo, da takoj na postaji, kjer bodo otroci vstopali, kupijo vozni listek do Podrožčice — državna meja (Rosenbach-Staatsgrenze).

prva skupina se z letovanja vrne 2. avgusta, druga skupina pa odpotuje 4. avgusta in se vrne 25. avgusta t. l.

Zveza slovenskih organizacij
na Koroškem

Celovec, Gasometergasse 10

Vidra vas

Minulo soboto smo na pokopališču v Nonči vasi položili k trajnemu počitku Krevčevo mater Heleno Dobrovnik iz Vidre vasi. Umrła je v 75. letu starosti.

Pokojna Krevčeva mati je bila vdova. Njen pokojni mož Franc Dobrovnik je bil vsem občanom blaške občine znan kot dober preudaren bivši blaški slovenski župan, ki je predsedoval občini več let. Med vojno mu je smrt pretrgala nit življenja.

Pokojna mati je bila z doma kar v bližini Krevčeve hiše pri p. d. Šumahu. Z možem sta tako rekoč skupaj rasla in bila soseda. Oba pa, Heleno in Franca najdemo že v ranih mladinskih letih med marljivimi sodelavci in pristaši takratnega slovenskega prosvetnega društva. Ni minilo nedelje, da se ne bi znašla med somišljeniki v društvenem prostoru. Knjige so jima bile velike prijateljice, s pridom sta jih brala, se izobraževala in rasla v trdna slovenska značaja, neupogljiva v narodni zavesti, ter si osvajala globoko socialno zavest in čustvovanje. Pokojna mati je neprecenljivo mnogo dobrega storila za skupnost. Njen Franc se je gotovo kot samouk s pomočjo branja povzdignil na precejšnje stopnje izobrazbe, da je bil sposoben zgledno in v zadovoljstvo voditi nemajhno občino, občinsko gospodarstvo, ki nikakor ni bilo v ugodnih finančnih razmerah. Občino naseljujejo v pretežni večini mali, srednji in gorski kmetje ter delavci — številni delavci so morali za zaslužkom v druge kraje — in prav za njegovega županovanja je bila zelo huda gospodarska stiska.

Po svojih vzorih sta vzgajala tudi otroke ter je naslednica na Krevčevi kmetiji zvesta z gledu svojih staršev.

Zaradi tega je vest o smrti spoštovane in zgledne matere žalosno odjeknila v

vasi in okolici pri vseh, ki so jo poznali in cenili. Svoje spoštovanje in ljubezen do blage pokojnice so ljudje posebno vidno izkazali na pogrebnih svečanostih, ki se jih je udeležila izredno številna množica žalnih gostov. Domači pevci so ji na domu žalosti in ob odprtem grobu zapeli ganljive žalostinke, domači župnik je spregovoril tolažilne in poslovlilne besede, nato pa je domača zemlja za vedno zagrnila telesne ostanke Krevčeve matere.

Žalujočim svojcem izrekamo naše srčno in odkrito sožalje!

RAZNE VESTI

V Beljaku — Velika vas so v soboto uradno izročili svojemu namenu največjo in najmodernejšo glavno šolo na Koroškem. Slavnostni nagovor je imel deželni glavar Wendenig, svečanosti pa je dala poseben pečat šolska mladina s svojimi pevsnimi in drugimi nastopi, kajti poleg vsega prebivalstva se nove šole vendarle šolska mladina najbolj veseli. Z novo šolo je v beljaškem mestu omiljena šolska prostorninska stiska. Sedaj obratuje v dravskem mestu šest glavnih šol in sicer tri za fante in tri za dekleta. Vse te šole obiskuje skupno 1648 učencev. V novi šoli je opremljenih po pet razredov za fante in dekleta. Z vsoto okoli 14 milijonov šilingov sta gradbeni načrt izvedla beljaška arhitekta dipl. inž. Kuststetscher in dipl. inž. Wuerich, ki sta pri gradnji upoštevala najmodernejšo gradbene izkušnje.

V Jezernici pri Dobri vasi se je minulo soboto proti večeru smrtno ponesrečil 80-letni upokojenec Luka Božič. Prečkal je občinsko cesto prav v trenutku, ko je po cesti privozil električar Richard Posseger iz Velikoveca s svojim rolerjem. Zadel je v pešča in nesreča je bila usodna. Stari mož je razen drugih poškodb dobil pretres možganov. Prepeljali so ga v bolnišnico v Celovec, toda je že isti večer podlegel smrtonosnim poškodbam. Motociklist je bil lažje poškodovan, dočim je sovozač na spremnem sedežu Walter Kert ostal nepoškodovan.

Vrbsko jezero je prejšnji petek spet zahtevalo smrtno žrtev. V svojem zasebnem kopalšču v Vrbi, se je kopal dr. Wilhelm Courard, kjer ga je njegova žena našla mrtvega. Poskusi oživljanja so ostali brezuspešni, došli zdravnik je ugotovil kot vzrok smrti srčno kap.

V Spodnjih Humčah v občini Žihpolje je ogenj izbruhnil v gospodarskem poslojpu Petra Rebernika. Požar je poslojpe uničil do temeljnega zidovja. Nastalo škoda cenijo na okoli 20.000 šilingov. Vojaki zvezne vojske, ki so bili v bližini na vajah, so prihiteli gasiti, prispeli pa so tudi gasilci domače in sosednih požarnih bramb. V skupnem pri-

Avsenikov kvintet na Koroškem

V prihodnjih dneh bo na Koroškem gostoval Avsenikov kvintet:

v soboto, 8. julija v **Velikovecu**

v četrtek, 13. julija v **Beljaku**

v petek, 14. julija v **Št. Vidu ob Glini**

v soboto, dne 15. julija v **Celovcu, Dom glasbe**

Pevski zbor „France Pasterk-Lenart“ v celovškem radiu

Pevski zbor „France Pasterk-Lenart“ bo v okviru slovenskih oddaj Radija Celovec nastopil v četrtek, dne 13. julija ob 14.15 uri. Prisluhnimo mlademu, a dobro izvežbanemu pevskemu zboru!

zadevanju se jim je posrečilo, da so pred ognjem obvarovali stanovanjsko poslopje in sosedne objekte.

Pasji azil v Beljaku je pred nedavnim doživel desetletnico svojega obstoja. Ta »živalski dom« ima zatočišča za živali, predvsem za zgubljene pse zveste spremljevalce človeka. Iz prvotne barake, ki služi temu namenu, gradijo trdno stavbo že od leta 1958, ki je pa še niso dokončali, ker vedno manjkajo potrebna sredstva. Prebivalstvo, posebno mladina, kaže veliko zanimanje za to napravo. Opremili so tudi majhen živalski vrt s fazani, eksotičnimi pticami in drugim živalstvom. Šolska mladina, zlasti na svojih šolskih izletih, z velikim zanimanjem obiskuje ta živalski dom in učitelji jo vzgajajo v ljubezni do živalstva.

Kakor že več let, je tudi letos meseca julija javna zbiralna akcija od hiše do hiše za avstrijski zavod za raziskavanje raka. Zbirko izvajajo občine po svojih uslužbenicah. Darovani denar je namenjen za nadaljnjo opremo tega zavoda in za nadaljevanje raziskavanja raka v Avstriji.

Gospodinski tečaji Slovenskega šolskega društva v Celovcu

Slovensko šolsko društvo bo tudi v letošnji jeseni in zimi priredilo v Celovcu tečaje, kjer se bodo dekleta učila vsega potrebnega za sodobno gospodinjo, ženo in mater. Že zdaj sporočamo, da se bo prvi tečaj pričel v ponedeljek, 6. novembra 1961.

Starši! Pošljite svojo hčerko v gospodinski tečaj. Prijave pošljite na naslov: Slovensko šolsko društvo, Celovec, Gasometergasse 10.

Škofiče — Jerberk

Ne le žalostne, temveč tudi vesele dogodke iz vsakdanjega dogajanja imamo poročati iz našega kraja. Zares vesel dogodek smo slovesno praznovali preteklo nedeljo. Zakonsko zvezo in zvestobo za življenje sta sklenila naš Rudi Maierhofer in Strajnikova hčerka v Zgornji Vesci.

Nad vse veselo ženitovanjsko slavje smo imeli pri Kreuzwirtu pod Jerberkom. Radostno razpoloženje je trajalo do zgodnjih jutranjih ur. Do veljave so prišli tudi stari, ob takih priložnostih udomačeni običaji. Kradli so vseprek: ukradli so nevesto, ženina, rjušnico pa tudi starešino. Policije nismo klicali, pač pa smo »ukradene« poiskali sami in je bilo treba plačati nekaj litrov rujnega vina;

plačali pa so ga radi, da so jih le dobili nazaj. Razpoloženje so zelo povzdignili škofički pevci pod vodstvom zborovodje Umečka, prispeli pa so tudi šentiljski pevci s Pavletom Kernjakom na čelu. Mladima novoporočencema je prišel čestitati tudi bivši župan v Zgornji Vesci Sramsičnik.

Oba, ženin in nevesta, sta zrasla iz zdravih korenin naših zavednih družin. Naj iz te nove družinske celice klije pravtako značajen, močan in krepak naraščaj.

Srčno čestitamo!

Prisrčno srečanje v Šmihelu

Pregovor »Nehvaležnost je plačilo sveta« le ne drži vedno. Srečanje v Šmihelu nad Pliberkom v sredo zvečer preteklega tedna je prodorno pokazalo, da v dobrih srcih še živi čut hvaležnosti, lepega spomina na osebo, ki je po svojem poklicnem delovanju storila mnogo dobrega in zapustila sadove svojega prizadevanja, ki je ostalo za življenjsko pot. V Šmihelu so počastili učiteljico, ki je v mlada srca šolarjev zasidrala osnovne pojme znanja in dragocene dobrine vzgoje.

Pred davnimi leti, bilo je leta 1905, je prišla v Šmihel mlada učiteljica, Franja Pišek, in delovala na šmihelski šoli do leta 1921, ko si je morala svojo eksistenco poiskati v Sloveniji. Tri šolske generacije so presedele v njenih razredih in vsi učenci te dobe, danes že v letih, se svoje nekdanje učiteljice spominjajo z ljubeznijo in hvaležnostjo.

Zakaj tudi: Učiteljica Franja Pišekova je bila učiteljica in vzgojiteljica, kot bi jih moralo imeti naše ljudstvo povsod, da bi krepili v mladem naraščaju svojstvenosti, ki so izročena last našega ljudstva iz davnih dni, nikakor pa trgati iz duš slovenske učee se mladine narodno zavest in čut pripadnosti k skupni narodni družini. Učiteljica je razen tega, da je posredovala šolarjem dober pouk v vseh učnih predmetih — in učni uspehi so bili razveseljivi — polagala tudi veliko pažnjo moralni vzgoji mladine, vzgajala jo je v zvestobi do svojega rodu v spoštovanju in ljubezni do bližnjega. Uspehi niso iz-

ostali, povečini vsi učenci iz njene dobe so ostali zvesti. Pozneje so nekateri učitelji na drugih mlajših generacijah marsikaj pokvarili, milo povedano, ponemčevali so jo in izvajali rododomor, kar s tujo besedo imenujemo tudi genocid. Učiteljica Pišek pa je bila prava namestnica staršev, ki je pošteno nadomestovala in izpolnjevala vzgojo mater in očetov.

Po dolgih desetletjih je učiteljica Pišekova obiskala kraj, kjer je kot mlada deklica in vzgojiteljica posvečala svoj idealizem visokim vzorom vzgoje mladine, ki je vsekdar bodočnost naroda. Leta so minila, tudi Pišekovi niso prizanesla, vendar, ko so jo obiskovali mnogi njeni nekdanji učenci, so vsi z veseljem ugotavljali, da si je ohranila izredno mladostno čilost, svežost in vedrino duha.

Ko se je v Šmihelu in okolici razvedelo, da je prišla na obisk nekdanja učiteljica, so jo njeni bivši učenci obiskovali in ji izrekli iskreno zahvalo za njene koristne nauke. Obiskali so jo tudi nekateri tisti njeni nekdanji učenci, ki so se pod kakršnimi koli vzroki odtujili svojemu slovenskemu bistvu, ker je le niso pozabili. Morda jim je bil obisk pri svoji učiteljici iz mladih dni kot odmev davno minule izgubljene sreče.

V večer v njeno počastitev so ji domačini priredili čisto brez njene vednosti. Bila je presenečena in sicer prijetno presenečena, ko so na večer začeli prihajati ljudje iz okoliških vasi, nad sto po številu, med temi okoli 50 njenih bivših učencev. Zasedli so zgornji

prostor pri Milki Šercerjevi in glasnik večera ter tudi organizator je bil naš Šronce, Franc Kropivnik, ki je v živahnem nagovoru izrekel dobrodošlico in veselje, da se zadržuje v naši sredi spoštovana in priljubljena nekdanja šmihelska učiteljica Franja Pišek, katere ime med njenimi učenci ni nikdar pozabljeno. Z besedami odkrite hvaležnosti je očrtal njene šolske in učne zasluge, ker iz njene šole so izšli poznejši župani in občinski odborniki, največ požrtvovalni in sposobni prosvetašev, zavedni združniki in nekaj izobražencev z višjimi šolami. Naglasil je posebno, da je učiteljica pri učencih predvsem vzbujala zanimanje za branje slovenske knjige.

Nato je spregovoril njen učenec župnik Čebul iz Št. Lenarta pri sedmih studencih ter v začetku v pristnem šmihelskem narečju obujal prijetne spomine na osnovnošolska leta in povedal, da so otroci mlado učiteljico radi ubogali, ker so jo spoštovali in radi imeli. Tudi župnik je poudaril, da je dobra vzgojiteljica znala vzbuditi v mladini zanimanje za branje in so njeni učenci veliko več brali, kakor današnja doraščajoča mladina.

Razpoloženje na prijetnem domačem večeru so še posebno povzdignili domači pevci, ko so v veselje vseh zapeli vrsto lepih slovenskih pesmi.

Vidno vesela in med prisrčnim kramljanjem z navzočimi je slavljenka spremljala njej posvečeni družabni večer. Ne dvomimo, da bo od tega odnesla prijetne vtise, kar jo bo, upamo, napotilo, da bo čim prej spet prišla na obisk v naš Šmihel.

KOLENDAR

Petek, 7. julij: Vilibald
Sobota, 8. julij: Elizabeta
Nedelja, 9. julij: Veronika
Ponedeljek, 10. julij: Amalija
Torek, 11. julij: Olga
Sreda, 12. julij: Mohor
Četrtek, 13. julij: Anaklet

Telefon bodočnosti

Vse to, o čemer govori ta članek, je praktično dosegljivo in mogoče

Pred petnajstimi leti je trajalo približno pet minut, preden ste dobili zvezo pri telefonskih razgovorih za večje razdalje, potem ko ste poklicali številko. Danes je za to že v mnogih deželah potrebno le pol minute. V bližnji bodočnosti pa bo napredek elektronike omogočil, da boste dobili zvezo z vsem svetom v petih, do desetih sekundah.

Se preden se bo prvi človek izkrcal na Meseču, bo črna neokretna škata sedanjega telefona postala prav tako nemogoča kakor lajna. Namesto starega telefona bomo dobili kompakten zapestni telefon s kompletnim televizijskim zaslonom, ki bo omogočal jasne slike.

To ni samo »verjetno« ali pa utopija, ki bi se naj uresničila v naslednjih stoletjih. Izkušnje z raketami so neverjetno koristile elektronskim raziskovanjem in dobljene rezultate že izkoriščajo tudi za telefon. Tako je dobila skupina stanovalcev v mestu Columbus v državi Ohio poskusne žepne signalne naprave, ki so komaj večje kot okvir za očala. Če kdo telefonira nekemu iz te skupine, ga njegova signalna naprava pokliče na telefon.

Podobno poskušajo narediti v mestu Allentown v državi Pennsylvaniji v restavracijah firme Howard Johnson pri miznicah v New Jerseyu. Natakarije v teh restavracijah imajo majhne zapestne aparate, tako da so v stalnem stiku s kuhinjo. Aparat jih »opozori«, kdaj je naročena jed pripravljena.

Nedavno tega so strokovnjaki v laboratorijih firme Bell Telephone prišli na misel, da bi lahko sedanji način vrtenja številke nadomestili s tipkami. Prišli so do zaključka, da so se tipke dobro obnesle in videti je, da bo sedanji način klicanja številke v do glednem času spremenjen.

Ko bodo vsi ti poskusi dozoreli, se bodo njihovi rezultati postopoma pokazali tudi v

Od tu in tam

Kri kot plačilno sredstvo

Skupina vojakov iz Hamburga je izgubila na manevrih vojaški brzjavni aparat. Morala ga je plačati. Poročnik je odšel s svojim vodom v neko bolnišnico, kjer so vsi dali kri. Z denarjem, ki so ga za to dobili, so plačali izgubljeni aparat.

Restavracija za pse

Newyorški lastniki psov, ki so svoje ljubljence »abonirali« na hrano v eni izmed pasjih restavracij, so poslali njeni upravi ostro protestno pismo, v katerem je med drugim rečeno tudi sledeče: »Ko so naši psi zadnjič jedli v vaši restavraciji, smo morali tri dni zračiti stanovanja. Na kakšen način dajete v hrano za pse — česen?

naših hišah. Vsaka večja hiša — tako računajo — bo imela najmanj štiri telefone.

V spalnici bo n. pr. visel poleg vaše postelje majhen aparat, ki bo tako občutljiv, da boste lahko govorili vanj, ne da bi se ga dotaknili.

V kuhinji bo telefon, ki bo omogočal gospodinjam, da kuhajo ali pa da opravljajo svoje posle in se ga sproti poslužujejo. Poskusni modeli niso večji kot mala žoga, ki bo visela s stropa ali pa bo vzdana kje »pri roki«.

V dnevni sobi bo imel telefon najnenavadnejšo obliko in velikost. Večji del telefona bo v miznici in samo majhen del vse naprave bo v telefoniranje bo na pisalni mizi. Te vrste telefoni bodo zelo koristni za vedno preobremenjene mize uradnikov.

Danes se lahko že pozanimamo po telefonu za napoved vremena, za točen čas in za športne rezultate. V kratkem boste lahko vprašali za najnoveše novice in celo za menue in recepte za pojedine. Naša mladina bo morala samo odpreti telefon in bo slišala pripovedke, nalašč za uspanje.

Prav nobena težava ne bo zapomniti si številke teh raznih uslug. Posebna naprava bo mislila namesto vas. Zvezana bo s telefonom in bo razpolagala s približno tisoč imeni in številkami. Potrebno bo samo poriniti kazalec na dotično ime in pritisniti gumb.

Celo problem zelo nujnih telefonskih klicev bo kmalu rešen. Tehniki pripravljajo aparat, ki bo mislil namesto vas in kakor hitro bo linija svobodna, bo avtomatično vzpostavil zvezo in vas poklical.

Če ne dobite nobenega odgovora, vam bo neznan glas sporočil, kdaj se bo gospodar predvidoma vrnil. To mehanično čudo, imenovano »elektronski tajnik«, bo obenem zabeležilo, kaj ste želeli sporočiti.

Polbrat te naprave, imenovan »elektronska straža«, je že mnogokje v porabi. Pokliče n. pr. vnaprej določeno številko, če je v hiši izbruhnil požar, če je bilo vlomljeno, če bodo sobe poplavljeni ali se bo zgodilo sicer nekaj nenavadnega.

Končno bo uspeła tudi iznajdba, da bomo telefonirali na velike razdalje brez plačanja posebnih taks. Poskušajo že z elektronskim priključnim sistemom, si bo omogočil te razgovore in jih bo obenem kontroliral.

Ti ceneni razgovori na velike razdalje bodo vsekakor naredili konec nepotrebnemu pisanju dolgih pisem. Kakor danes niti ne pomislite na to, da bi pisali pisma nekemu v mestu, kjer prebivate, tako boste v bodočnosti raje telefonirali v druge države, namesto da bi izgubljali čas s pisanjem pisem.

Za trgovino bo posebno važna naprava, imenovana Bell Dictaphone, ki bo sprejela podatke s posebne telefonske naprave in jih reproducirala. To se bo zgodilo hitreje, kot more kdorkoli pisati. Tako bo ta stroj reproduciral inventar velike trgovske hiše v 15 minutah.

Do najvažnejše spremembe glede telefona pa bo prišlo, ko se bo telefon povezal s te-

levizijo. To že prakticirajo ponekod pri laboratorijskih poskusih. Ko pa bo postal televizijski telefon ekonomičen, bodo potekale konference strokovnjakov kar telefonsko. Mnogi uradniki in javni delavci bodo lahko opravljali svoje delo doma v svoji sobi, kar bo silno razbremenilo poslovne centre mest. Gospodinje bodo vsaj deloma pozabile na težave nakupovanja. Na telefonskem ekranu bodo videle meso in vse drugo, kar želijo kupiti in si bodo prihranile marsikatero neprijetno pot po trgovinah.

Otroci se bodo delno učili doma ob televizijskem telefonu in si bodo zaželeli nazaj

starih lepih časov, ko še ni bilo teh novotarij. Ali je vse to pesem daljne bodočnosti? Nikakor. Medtem ko to pišemo, je verjetno marsikaj tu napovedanega že postalo resnica. Vse ostalo pa se bo kmalu — prej ali slej — uresničilo. Trenutnih težav se današnja tehnika ne boji. Vsa ta prizadevanja glede elektronskih telefonov so v tesni zvezi z raziskovanji raket, katerim današnji svet poklanja toliko pozornosti. Tu kot tam igra elektronika glavno vlogo in tako upamo, da se bodo kmalu uresničile sanje o čudežnem telefonu.

Ljudje so nezaupljivi do podarjenega denarja

na, ki bi hotel kupiti bankovec za 1 funt šterling, če mu ga bo ponudil za en penny. Le prav malo je manjkalo, pa bi bil stavo dobil. Šele v zadnjem trenutku sta se našla dva človeka, ki sta pred potekom dogovorjenih 20 minut na najbolj obljudeni cesti v trgovskem centru Londona, kjer je Hearnov prijatelj prodajal funte po pennyju, kupila vsak po en funt. Nešteti drugi ljudje, ki so dotlej šli mimo in ki jim je po tako ugodni ceni ponudil bankovec v nakup, pa se še zmenili niso zanj ali pa so se celo zaničljivo obracali proč.

Zelo slabo je bil poplačan za svoje človekoljubje neki Arthur D. Forster, ki je podedeloval v Baltimoreju (USA) veliko premoženje in je sklenil, da ga bo razdelil med mestne reveže. Ko je hodil od vrat do vrat in ponujal gospodinjam dolarje, je ena izmed njih poklicala policijo in zahtevala, da so ga aretirali. Podobno se je zgodilo neki ženski v Nizzu, ki je pred kakimi desetimi leti začela nenadoma deliti na cesti denar. Policija jo je izročila v oskrbo psihiatru, kjer se je pa kmalu pokazalo, da je ženska popolnoma normalna.

Vsekakor pa se lahko zgodi tudi nasprotno. Okoli nekega trgovca, ki je iz reklamnih namenov delil na Broadwayju v New Yorku dolarske bankovce, se je nagnetlo toliko ljudi, da se je ustavil ves cestni promet. Nastopiti je morala policija, da je razgnala množico, ki se je prerivala in se celo tepla za bankovce. Trgovca so zaprli, vendar so ga potem izpustili, ker mu niso mogli dokazati nobenega kaznivskega dejanja. Nazadnje je pa le dobil kazenski nalog in sicer »zaradi objestnega razmetavanja odpadkov«. Med razgretim bojem je namreč nekaj izmed tistih 800 dolarjev, ki jih je trgovec razdelil, padlo na tla. Morda bi iz tega lahko sklepali, da ima newyorška publika mnogo manj pomislekov kot londonska, kadar se ji zastoj ponuja denar.

Korenine

Dobrica Ćosić

„O kod ti tukaj? ... Za božjo voljo,“ govori cigareta jezno, v začudenju.

Dolgo molčita. On ve, misli Djordje. Srce je krč, ki se hoče zariniti v zemljo. Ne upa si vprašati. Muči se, zbira moči, pa reče:

„Ali je moj Adam živ?“ — zamolklo odmeva v jami.

„Še je živ. Toda ni mu dobro. Meni pa je pred tremi dnevi umrl otrok, nočaj pa žena.“

„Tebi?“ Še leži na dnu izkopanega groba. „Tebi?“ ponovi, da skriva tako veselje kot presenečenje.

„Ni samo meni. Vsem. Pop je hripav od branja kratkih zadržnic, ker za dolge nima časa. Mrtvi ne morejo priti na vrsto, da bi prišli poslednjič v cerkev. Mi, še živi, jim ne utegnemo kopati grobov in zbijati po štiri deske za krste. Zvon se je obrabil in ropoče, kakor da je iz pločevine ... Cerkovniku se je nekajkrat strgala vrh. Dokler ni kuga tudi njega podrta. Če ti kdo umre, moraš sam razglasiti njegovo smrt...“

„Daj mi roko!“ Djordje ne more več poslušati. Ves je obmril v onemoglosti in nima moči, da bi prišel iz groba, drugemu namenjenega.

Sosed ga prime pod pazduho in izvleče na kupček prsti.

„Takšen čas je prišel, Djordje. Tebe so pa izpustili. Saj je tudi čas. Dosti si se namučil. Bolje bi bilo, ko bi ne bil prišel ven.“

„Zakaj?“ Sedita drug ob drugem. Djordje gleda v njegovo cigareto, prilepljeno na ustnico.

„No, vsi bomo pomrli. Morda bi to preživel tam v zaporu.“ Mož zajoče in vrže cigareto v grob.

Djordje naglo gre. Ni slišati glasov, toda smrt deluje po hišah in napolnjuje vas z nemirom, blodenjem in tihim ropotom. Noč in vas sta podobni tolmunu polnemu rakov. Nemir teče okoli brlečih svetilk, pogostne so v hišah, mimo katerih hodi, in svetilke so smrt. Samo ju pa tam katera zatarna, kakor bolj od nemoči kot od žalosti. Od teh svetilk se bo vnela noč in vas in zgorelo bo vse, in zrak smrdi po zgorelem mesu, in zrak je poln pepela od las, tu pa tam kak pes zarezji izpod kašče, potem pa mu čeljusti tlesknejo v prazno; on komaj diha, skozi lesa jesenov vidi, svetlita se dve okni, on in ona, on, ona, on, korak je krajši, Djordje gre tako počasi, kakor da ne gre. Obstane pri vhodnih vratih, odpočiva si, v očeh ima dve motni svetli okni, v glavi pa mu buči kašelji, zamolkel, siv. Pa kaj nisi mogel mimo mene, o bog? To se pravi vse. Jaz vse. Pes vleče klado po tlaku. Spet kašelji. To je ona. Djordje zastoka skozi nos in počasi gre v hišo. Mora tako biti. Nima kam, mora. Kakor da mu ni žal. Onemogel pred tistim višjim, močnejšim, je poslušen svetilki, noči, bogu.

Stoji na hodniku med dvojimi vrati. Na levi kašlja Simka. Vendar bi šel najprej k njej, da še nekaj minut ne bi videl Adama, da bi še ne videl tistega, kar sluti, da bo videl, toda sliši Tola:

„... Ni zelo vroče. Ni, sinko.“

In on brez jeze, brez čudenja, ker je Tola tukaj, in brez užaljenosti, da oni Adamu pravi »sinko«, odpre vrata, nem stopi k postelji, z roko odrine Milunko, ki drži svetilko, medtem ko Tola oblađa nezavestnemu dečku gole prsi s toplimi obkladki z žganjem. Djordje se nagne

nad dečkov modrikasti obraz z zaprtimi očmi in odprtimi usti, pretesnimi za gosto in drobno sopenje.

Prepadena ga Milunka zmedeno gleda in zajoče:

„Tvoj oče je prišel...“

Tola brez besed, kakor da se ni nič zgodilo, rahlo vleče dečku brisačo pod hrbet. Djordje samo vidi modri obraz, ne verjame očem, ne more vprašati, ker se boji, da se bo nekaj zgodilo, kakor hitro spregovori besedo.

„Bolje mu je kot prejšnja noč,“ reče Tola, pokrije Adama in naglo umakne vztrepetale roke v senco.

Djordje sede na posteljo in prime Adamovo roko. Vlažna in topla, premajhna je za njegovo prisrčnost. Nikoli, nikoli več, šepče odvodnicam, onemoglo, brez trohice moči.

„Zdaj mu je bolje. Včeraj so bile njegove ustnice modre kakor indigo,“ reče Tola, da se ne sliši Milunkin glas.

„Simka, Simka... Nočeš je videti? Nočeš. Pa te ves čas omenja.“ Milunka zajoče še bolj mokro.

Djordje boljši v Adama: indigo je smrt. Tukaj je. Hoče jo bolje videti, ugotoviti resničnost.

„Pojdite ven,“ reče in vzame Milunki svetilko.

„Spet mu moram zamenjati obkladke,“ boječe šepče Tola.

„Jaz jih bom. Pojdite.“ Roka se mu tresse, sence lepljivo lezejo po zidu, tudi one se tresejo, dim pa se zamotava in leze po stropu, zdaj je sam, približa svetilko Adamovemu obrazu, in potem ga je opazoval tako s svetilko, brni cilinder na svetilki, modre ustnice ima, tudi lica, temno je, sence so iste; Djordje zameži, da ne bi gledal istih senc kot nekdanj, ko je... Ne more se ubraniti mislim:

... Brž ko je Simka zaspala, je vstajal, komaj je čakal, da zaspi, prižgal je svetilko in ga ogledoval golega,

Vsak dan nekaj surove hrane

Pripravimo se za potovanje

Za prijetno potovanje je važno kup malenkosti, vendar se zadržimo danes pri pripravljanju prtljage. Ko odlagamo stvari v kovček opustimo vse nepotrebno, obremenimo se čim manj in dobro premislimo, kaj nam je nujno potrebno. V tej skromnosti ne smemo iti predaleč, da ne pustimo doma stvari, ki bi nam na potovanju koristile in bi jih morali sicer kupiti. Ker potujemo na dopust običajno poleti, potrebujemo stvari, ki so lahke in zavzamejo malo prostora. Ne pozabimo obežalnike za obleke, ker ne vemo, če jih bomo na mestu, kamor gremo, dobili. Ko smo si pripravili vso prtljago, preštejemo kose, da pri izstopanju in prestopanju na vožnji takoj ugotovimo, če imamo vse. Najvažnejše pri pripraviljanju prtljage pa je, da si prej napravimo seznam in dobro premislimo, kaj bomo vzeli s seboj.

Strokovnjaki za prehrano priporočajo, da zaužijemo vsak dan tudi nekaj surove hrane. Le s sadjem in zelenjavo lahko dobimo dovolj vitaminov in ravninskih soli, ki jih potrebujemo za zdravje in delovno sposobnost telesa. V poletnih mesecih je več sadja in zelenjave, pa naj bodo zato bogatejši in pogostejši tudi obroki surove hrane.

Čim bolj mešano zelenjavo jemo, tem bolj gotovo zaužijemo dovolj zaščitnih snovi, ki jih vsebuje različna zelenjava v raznih količinah.

Naravni okus surove zelenjave povečuje tudi tek. Ker je v zelenjavi precej staničnine, morajo tudi zobje bolj delati, kar jim samo koristi. Med žvečenjem oziroma grizenjem pa izločajo prebavni organi tudi več prebavnih sokov. Surove zelenjave se prej najemo kot kuhane in je zadostuje skoro polovico manj. Izkoristek snovi, ki jih vsebuje, pa je veliko večji kot pri kuhani, ker se pri kuhanju del teh snovi uniči. Surova zelenjava vsebuje že sama po sebi veliko ravninskih soli, kar veliko pripomore tudi k njenemu dobremu okusu. Zato jo zelo malo solimo ali celo nič. S tem zmanj-

šamo dnevno porabo soli in telesu le koristimo. Saj veže 1 g soli 100 g vode. Pri tem pa ob obilnem uživanju surove zelenjave ostaja v telesu kalij, kar še povečuje celotni ugodni učinek. Surova zelenjava je zelo priporočljiva tistim, ki morajo uživati neslano hrano in jim je zelenjava dovoljena, in pa takim, ki bi radi ostali suhi. Zelenjava vsebuje namreč na splošno zelo malo kalorij.

Opozorili bi le na to, da bo surova zelenjava dosegla le tedaj svojo prehransko vrednost, če bo najboljše kakovosti. Pri kuhanju zelenjavi se da s kuharsko tehničnimi postopki marsikdaj prikriji slaba kvaliteta, pri surovi pa nas že njen zunanji

videz takoj opozori, da ni sveža, da je prezrela, slabo skladiščena itd. Spremenjena pa je tudi njena naravna barva.

Pri kuhanju se zelenjava razkuži, ker vročina uniči škodljive klice, ki bi se je po čiščenju še držale. Pri uživanju surove pa moramo skrb za temeljito čiščenje in pranje podvojiti. Saj gre zelenjava neposredno v želodec in če nismo posebno pazljivi, se lahko okužimo z bolezenskimi klicami in dobimo tudi razne črevesne zjedavce. Vse to velja za vsako solato. Zelenjavo peremo celo, to se pravi cele liste ali gomolje, in jo šele nato razrežemo ali drugiče razdrobimo. Orodje, ki ga uporabljamo pri rezanju, seklanju itd. naj ne bo iz rjavečih kovin. Narezana ali sesekljana solata naj ne stoji predolgo, ker taka zelo hitro izgublja vitamine. Če pa jo postavimo le za nekaj časa na hladno, da se marinira, jo pokrijemo in je ne mešajmo.

Pri sestavljanju jedi iz več vrst zelenjave izbiramo take, da se skladajo po okusu in tudi po barvah. Lahko jih med seboj zmešamo, lahko pa jih zložimo v skledo tudi na kupčke. Zelenjavne jedi okrasimo še z različnimi zelišči, ki jih zamešamo v samo solato ali pa potresemo po njej. Surove zelenjavne mešanice okusno in tudi biološko dopolnimo, če jih kombiniramo z beljakovinstimi živili, kot so jajca, razne vrste mesa, sira, ribe itd. Izdatnejše so in tudi okusne, če jim primešamo kuhanih testenin ali riža.

V katerem času se živila skuhajo

Čas kuhanja štejemo od tedaj, ko začne jed vreli, se peči ali cvreli. Za manj izkušene kuharice bodo naslednji podatki dobrodošli, da si bodo vedele pravilno razdeliti čas in delo.

Kuhanje:

krompir	20 do 25 minut
sveži grah	20 do 30 minut
korenček, mlad	20 do 30 minut
kolerabica	20 do 35 minut
špaglji	25 minut
cvetača, mlada	25 do 30 minut
ohrov	35 do 45 minut
belo zelje	35 do 45 minut
rdeče zelje	60 do 70 minut
fizolovo stročje	40 minut
fizol, namočen	2 do 3 ure
škrobne moke (pudingi)	2 do 3 minute
moka	10 do 15 minut
moka v žgancih	30 minut
ovseni kosmiči	15 minut
zdrob, bel	20 do 25 minut
zdrob, koruzen za polento	30 do 45 minut
riž	20 do 25 minut
špageli	20 do 25 minut
rezanci	cca 15 minut
druge testenine	20 do 30 minut
razkuhanjo prežganje vsaj	15 minut

Pečenje:

kvačeno testo iz pol kg moke	60 minut
kruh iz pol kg moke	60 minut
nizko pecivo	30 minut
drobno pecivo	15 do 20 minut
umešano testo v modlu iz pol kg mase	60 minut
v nizki plasti v pekaču	30 minut
krhko testo za podlego torti ali drugih sladic	20 minut
drobno pecivo iz krhkega testa	15 minut
biskvitna torta	30 do 45 minut
biskvitna rulada	10 do 15 minut
iz debelejšje beljakove mase testo	50 do 60 minut
iz maslenega listnatega testa v tanjši plasti	25 minut
iz kuhanega ali paljenega testa	25 do 30 minut

Sončenje ne koristi vsakomur

Navadili smo se, da vidimo poleti sebe, svoje prijatelje in znance lepo zagorele. Ko odložimo v prvih poletnih dneh toplejše, zaprte obleke, žalostno ogledujemo blede polt na rokah in na vratu, da o nogah sploh molčimo! Kar takoj bi hoteli poletno barvo! Ravno ta želja, da bi čimprej ogoreli, zapelje marsikoga, da se sonči in praži, ne vpraša pa se, če je sončenje zanj sploh koristno. Sicer je res moderno, ponašati se poleti z lepo zagorelo kožo, toda če sončenje škodi našemu zdravju, mora moda utihniti. Zdrav, pa čeprav ne zagorel človek, je lepši kakor zagorel, a bolan.

Kako pa naj vemo, komu bo sončenje koristilo in komu ne? Osebe, ki po zdravniških izkušnjah slabo ali pa sploh ne prenašajo sončenja, bi lahko razdelili na dve veliki skupini:

1. na osebe, ki jim je prirojeno, da ne prenesejo sonca;
2. na osebe, ki so zaradi boleznii ali oslabelega organizma bolj občutljive za sončne žarke in bi jim sonce že tako in tako šibko telo še bolj oslabilo.

NAVODILA ZA PRVO SKUPINO

Sončenja ne priporočamo rdečelasim osebam. Po sončenju postanejo pegasti in pegasta koža je mnogo grša kot bela in nezagorela. Med svetlolasci oziroma plavolasci sta dve grupi: prva prav dobro prenaša sončenje, lepo enakomerno ogori, a koža teh ljudi je po sončenju bolj zlatorjave barve. Osebam druge grupe koža pod vplivom sončnih žarkov samo pordeči, se začne po dveh dneh luščiti, a ko se olušči, je bela, kot je bila pred sončenjem. Pogosto postane potem tudi pegasta. Temnolasi ljudje povprečno zelo dobro prenašajo sončenje, vendar so tudi med njimi nekateri, ki ne smejo na sonce. Navadno so to črnolasi zelo bele polti s sivimi ali modrimi očmi. Tudi njih koža postane po sončenju pegasta in pogosto temno lisasta. Posebej naj omenimo, da spadajo v prvo skupino tudi vse tiste osebe, ki imajo mnogo prirojenih kožnih znamenj črnikaste barve. Te svarimo pred sončenjem, ker se znamenja pod vplivom sončnih žarkov razvijajo lahko v rakave kožne tvorbe.

NAVODILA ZA DRUGO SKUPINO

V drugo veliko skupino ljudi, ki se ne smejo sončiti, spadajo vse nervozne, slabokrvne in malokrvne osebe, vsi bolniki s pljučno tuberkulozo (bolnikom s kožno tuberkulozo pa sončenje celo priporočamo), dalje prav majhni, slabotni otroci in stari ljudje, ki imajo okvare srca in ožilja. Še posebej pa opozarjamo, da se ne smejo sončiti starejši ljudje z visokim krvnim pritiskom in ljudje z rakasto tvorbo na koži. Prehodno, vsaj dve leti, se ne smejo sončiti otroci, ki so preboleli meningitis.

zaspalega. Kako samo narobe spi! Glave nikoli nima na blazini. Zmerom spi počez v postelji. On, Djordje, ni tako spal, ko je bil v njegovih letih. Spominjal se je. Pokojna mati se je vedno hvalila ženskam: „Moj Djordje spi mirno kakor jagnje. Ne preobrača se ponoči. Tako kakor ga zvečer pustim, tako ga zjutraj najdem.“ Tudi Vukašin je spal mirno. Vsi oni so mirno spali, kaj pa je zdaj to pri njem? Od koga je podedoval tako čud? Tudi Simka mirno spi. Spi, kaj ji je mar, grehe bo odkupila z njegovim denarjem. Ta je pa nekakšen narobe otrok. Kakor da je tuja kri v njem? Ugasi svetilko. Naslednja noč spet s svetilko nad zaspalim otrokom krade dokaze svojem sumu.

Noge, kolikšne noge ima, za božjo voljo! In že je porasel s puhom. Približa svetilko Adamovi nogi. Da, puhast je. Kako more biti otrok s šestimi leti tako puhast? Moja meča niti zdaj niso tako porasla. Vzdigne si hlačnico in približa svetilko. Spet se nagne nad posteljo, dim petroleja se mu vtira v brado, za njim na zidu je zgrbljena senca. Nepremična. Počasi se premika samo štrcelj senca s senco svetilke. Goleni ima, kakor da je v petnajstem letu. In stopalo... Stopalo je... Moje stopalo je majhno. Tudi Vukašinovo stopalo je majhno. Pa je Vukašin višji od njega. Niti Ačim ni dolgih nog. Kaj je to, kakšno čudo raste tukaj? Ugasi svetilko in sede na posteljo. Tema je kakor voda tekla pred njim in po njem.

Spet je noč in spet je s svetilko. Njegovo koleno je grčavo. Djordje si zavija hlačnico, vzdigne nogo na rob Adamove postelje, primerja jo, približujoč svetilko zdaj svojem, zdaj Adamovemu kolenu. Nikake podobnosti ni. Adamov sklep je šel na levo, meni, čeprav imam štiri-deset in nekaj let, ni. Moje koleno je okroglo, suho, toda ravno. Te kosti pri Adamu so tuje. To ni moja kost, ugasi

svetilko. Petrolejev dim ostudno draži nosnice. Odpre okno in vdihava zvezde.

In spet je noč in spet je s svetilko. Adam je spal z desnico med stegno, levico pa je vrgel v stran. Niti roke niso podobne očetovim. Zelo dolge so. Djordje iztegne roko. Iz kupčka sence na zidu se loči temna rogovila. Daljša kot resnična roka. Adamova roka je še zdaj daljša od moje. In malopridniške nedelovne prste ima. Moji so kratki, topi. Rogovila sence na zidu se je razvila v pet kratkih rogovil. On se zamisli: le kakšno roko je imel njegov ded Luka in ded po materi? Tega drugega ne pomnim. Vprašal bo jutri Ačima. Deda Luke pa se dobro spominja. Srednje postave je bil, roka pa je bila navadna, kakor pri vsakem moškem njegove višine. Samo da ne pozabim. Glavno je, da rok nima po Katičih. Ušesa in čelo so moji. Ej, ali ima en sam moški na svetu kepasto uho in nizko čelo? Ni nujno, da je to nasledil od očeta. Da: vsi otroci imajo bodisi kepasto, bodisi klapasta ušesa. Mlad hrustanec se krivi od ležanja. Pozneje, z leti, raste in se popravlja. Tudi čelo jim raste. Lasje se odklikajo k temenu, čelo pa se podaljša. Vse je suplivo. Od drhtenja roke se je steber dima zapredal in zapletal. Pa tudi nos. Ni moja kri. Pa če se ubijem, ni moja kri. Goli otrok se je nemirno premikal od nočnega mraza. Djordje ga je gledal: zmazni, umri, da te ne bom več gledal...

Želel sem, naj umre, jaz, ga zaduši vroče in dolgo ihtenje, in zdaj izpusti svetilko. Sence zacvilijo, ko jih potopi tema.

Adam tenko zaječi. Djordje mu objame noge in nasloni obraz na trebuh.

„Ne bom te več odkrival ponoči. Nikoli več, sinko. Ti si moj sin. Si. Adam, prišel sem k tebi. Zavoljo deda

nisem mogel prej. Uničil nam je hišo. Ne bom več, ti si moj.“

Adam ječi in oteplje z rokami.

Djordje skoči in zavpije:

„Svetilko!“

Tema smrdi po petroleju. Sliši Simkin glas. In Adamov. Preplašen stoji ob postelji, ne ve, kaj bi, prstov ne more stisniti v pest, da bi se z njo tolkel po čelu, ker je hudodelec, najbolj grešen oče na svetu, zakaj ta je moj sin, zdaj vidi, pa ga je toliko mučil in zgrisel s sumi. Zato je prišla smrt, da mu ga vzame. Ne dam te, udari ob zid, in z naporom otiplje vrata.

„Pridi, priditi!“ obupno vzklika Simka.

Djordje jo pobito gleda. Naredi korak k postelji. Osramočen.

„Ne kliče tebe,“ ga zaustavi Nikola. Sedi ob postelji pri njenih nogah. Podbradek je naslonil na orehovo desko, na kateri je izrezbarjeno listje. Brada visi dol ob deski čez listje, kakor da je pribita. Oči merijo izpod dlakastih goščav v Simkin modrikasti obraz. Odkar je zbolela, on po celo noč tako sedi in jo gleda. Čez dan je v kleti pod njeno posteljo. Od tam je nekoč lovil šume njenih bosih stopal in glavnika v laseh in slačenje srajce in mehko padanje kril, in na nebu iz gred in brun videl objekta meseca njenih prsi. Življenje mu je sladko, prav iz hrbtnice, odtekalo v femo in vretje sliv. Pokoženo pod akacijo jo je prinesel v sobo na svojih rokah kakor snop zrele koruznice: tako lahka je bila za njegovo moč. Veliko veselja je bilo tedaj v njem, ko se je z njo v naročju vzpenjal po stopnicah nove hiše nad kletjo.

(Nadaljevanje prihodnjic)

P. R. LANG:

Prvo srečanje

Elizabeta je slišno zajela sapo, odprla usta, kot bi hotela govoriti, nato pa je stisnila ustnice in se spet zamaknila v opazovanje svoje podobe v ogledalu. Nezasenčena žarnica je začrtala globoke sence pod njenimi očmi. Namrščene obrvi so ji nad čelom zarezale gube.

Zaslanjena zamišljenost ji je dokončno zginila z obraza. „Nemogoče je, da bi tako stopila pred njega,“ je glasno mislila, „tako postarana in osivela. Rekel bi mi samo nekaj brezpomembnih besed in nato spet odšel.“

Pred petindvajsetimi leti je pisala v Argentino na oglas v nekem tedniku mlademu izseljencu iz njenega rojstnega kraja. Ivan — tako mu je bilo ime — ji je navdušeno odgovoril in nekaj let so šla pisma sem in tja. Izmenjala sta svoji sliko, razvilo se je živahno, iskreno prijateljsko dopisovanje med njima. Nekega dne nato pa ji je pisal, da si je zdaj postavil že toliko trdno osnovo za življenje, da more misliti na ženo, ki bi bila pripravljena z njim vse deliti. — In že v naslednjem pismu je povsem naravnost postavil vprašanje, ali bi ona hotela postati njegova žena.

Elizabeta je vesela pritrčila. Določila sta termin njenega potovanja in oba sta urenila vse, kar je bilo v ta namen potrebno. Pet dni pred njenim poletom čez ocean pa je izbruhnila vojna. Vse vizume so ustavili. Že na pol uresničeno hrepenenje obeh mladih ljudi po skupni sreči se je spremenilo v ponovno mučno, negotovo čakanje. Nekaj časa sta si lahko še dopisovala, potem pa je bilo tudi s tem pri kraju.

Ali življenje je šlo svojo pot in naposled je bila tudi vojne konec. Elizabeta je bila prva, ki je pisala svojemu izvoljencu. Ali odgovora ni bilo. Poizkusila je v drugo, nato tretjo, toda spet nobenega odziva.

V takih okoliščinah si je Elizabeta rekla, da bo pač najboljši tolažnik za njeno razočaranje delo in da izpolnjevanje vsakdanjih dolžnosti v času potrlosti še najhitrejši in najbolj zagotovo pomiri človeškega duha. Tako je po svojem delovnem času obiskovala še večerni tečaj, se naučila dveh jezikov ter hitro napredovala.

Deset ali dvajset let po vojni je iz neke-

ga nagonskega občutka pisala v Argentino četrto pismo. Tokrat je prišel odgovor. Ivan ji je pisal obširno pismo, iz katerega je dovolj razločno dihal občutek krivde; Ivan ji je pisal o usodnem letu 1940, ki je vse njune načrte in upe razbilo, o svojem obupnem hrepenenju po kakem njenem sporočilu ter nazadnje o svoji nemoči, da bi bil spričo tako nejasnega položaja in majhnega upanja na svidenje z njo mogoče vztrajati še vnaprej. Na kratko: tik pred koncem vojne se je poročil in živi še danes v srečnem, harmoničnem zakonu.

Zdaj, pred nekaj dnevi, pa je nenadoma prišlo njegovo drugo pismo. V njem ji je pisal, da mu je žena pred letom dni umrla in da namerava priti na obisk v staro domovino za kaka dva meseca. Ali bi ga hotela čakati na postaji?

Neprespana noč je njene poteze napravila trše in ji dala za nekaj let starejši videz. Brez usmiljenja ji je ogledalo pokazalo podobo postarane, utrujene žene. Izraz grenkega posmeha ji je legel na lica. Verjetno bo Ivan pričakoval še mladensko, kakršno je poznal z nekaterih slik iz njene mladosti, ki pa se mu bo čez pol ure pokazala kot njena stara mama.

In z vsakim nadaljnjim utripom srca se ji je zdelo, da se je iz strahu pred njegovim razočaranjem le še bolj postarala. Olajšano bi bila zadihala, če bi zdaj prejel njegov brzojav, da je zaradi nujnih opravkov zadržan in da globoko obžaluje, da se je ponovno razbilo upanje, da bi se sešla. — Že se je igrala z mislijo, da bi sama izbegnila temu svidenju in na vrat na nos za nekaj dni odpotovala. Ampak to bi ne bilo pošteno; saj mu je na njegovo zadnje pismo odgovorila in obljubila, da ga bo pričakovala.

Toda čas je mineval in njegov vlak je že moral priti. V naglici je oblekla plašč in odhitela. Četudi ni mogla več priti pravočasno in je bila postaja oddaljena samo še petdeset minut, je pospešila korak. In ko je prispela do drevoreda z jagnjadi, ki pelje naravnost na kolodvor, je začela teči. Njeno srce je burno utripalo, kar je ona iz strahu pred razočaranjem pripisovala zgolj temu, da je tekla.

Bližali so se koraki. Nejasno se je pred njo prikazala podoba moža. „Elizabeta?“ Beseda je bila izgovorjena tiho, obotavljivo.

„Da, Ivan!“ Njen glas je zvenel tako tuje, da se je prisilila k nervoznemu smehljaju.

Stopil je čisto k njej in ji molče pogledal v oči. Njegov dolgi molk jo je skoraj telesno zabolil in ji vzel še zadnjo trdnost. Privrele so ji prve solze in ji stekle po licih. On pa ji je ta lica z nerodnim gibom narahlo pobožal. Potem se je na pol obrnil v stran in tiho rekel: „Hudo mi je, Elizabeta, da si se tako prestrašila mojih sivih las!“

RADIO CELOVEC

Slovenske oddaje

Ponedeljek, 10. 7.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Koroške narodne pesmi — 18.00 Po ta k smislu življenja.

Torek, 11. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Bolje je paziti, kot zdraviti se.

Sreda, 12. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Za ženo in dekle. — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 13. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Zborovske pesmi. (Poje mešani zbor „France Pastek-Lenart“)

Petek, 14. 7.: 14.15 Poročila, objave. — Iz znanosti in tehnike.

Sobota, 15. 7.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — 18.25 Moja ljubca m' je pošta posvava ...

Nedelja, 16. 7.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00, 20.00, 22.00.
Dnevne oddaje: 5.55 Kmečka oddaja — 6.10 Jutrnanja gimnastika — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nale — 10.10 Za gospodinjico — 11.00 Zabavna glasba — 13.10 Opoldanski koncert — 18.55 Šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 8. 7.: 8.00 Naš hišni vrh — 8.10 Jutrnanje koncert — 14.15 Pozdrav nale — 15.50 Za filateliste — 16.00 Koroška dobrodošlica — 16.30 Za delovno ženo — 17.10 Melodija z Dunaja — 19.00 Štirideset let Gradščanske — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 „Lucia di Lammermoor“, tragična opera.

Nedelja, 9. 7.: 8.05 Kmečka oddaja — 9.00 Jutrnanje melodije — 11.00 Koncert na prostem — 13.00 Operni

RADIO PROGRAM

koncert — 13.45 Veseli ljudje — 14.30 Pozdrav nale — 17.05 Plesna glasba — 19.00 Šport — 20.30 Slavni govori in monologi.

Ponedeljek, 10. 7.: 8.00 Pisemsvo domovino: Pred 100 leti — 15.00 Posebej za Vas — 15.45 Knjižni kotiček — 18.25 Za Vas? Za vse! — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.30 Popevke — 21.00 Zborovska glasba — 21.15 Veseli ljudje — 22.15 Plesna glasba.

Torek, 11. 7.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.10 Orkestralni koncert — 14.45 Mladinska oddaja — 15.30 Komorna glasba — 18.00 Mesec dni deželne politike — 19.00 Dober večer, dragi poslušalci — 19.15 Kako nastane zakon — 20.15 „Povratek“, radijska igra Mladoga Djurdjeviča.

Sreda, 12. 7.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Glasba mojstrov — 13.05 Moderna zabavna glasba — 15.00 Glasba za mladino — 15.45 Kaj nas zanima o sančanem mrku — 18.15 Pomoči je vsakda potreben — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Komorni koncert.

Četrtek, 13. 7.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.10 Orkestralni koncert — 13.05 Mladina igra — 13.30 Glasbeno plovovanje skozi živalski svet — 14.45 Ura pesmi — 15.45 Koroški avtorji: Hubert Fabian Kulterer — 18.00 Kulturne vesti — 18.20 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 18.35 Mladinska oddaja — 19.15 Dober večer, dragi poslušalci — 20.15 Po starih poteh, koroško-stajarska oddaja — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 14. 7.: 8.00 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Orkestralni koncert — 15.00 Komorna glasba — 15.45 Kulturno ogledalo — 17.10 Glasba ne pozna meja — 19.10 Otvoritev velesezma v Dornbirnu — 20.15 Popevke na tekočem traku — 21.00 Slavni dirigenti.

II. PROGRAM:

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 13.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.10 Z glasbo v dan — 7.10 Beleške iz dnevnika — 9.05 Šolska oddaja — 11.45 Kmečka oddaja — 12.03 Za avtomobiliste — 15.00 Šolska oddaja — 17.10 Kulturne vesti — 19.30 Zabavna oddaja — 21.55 Šport — 22.10 Pogled v svet — 23.10 Večerna izdaja — 23.20 Glasba za nočnega delavca.

Sobota, 8. 7.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 9.20 Ti in žival — 11.00 Ljudske viže — 13.30 Agrarna politika — 13.35 Slavni umetniki — 14.40 Tehnični razgled — 17.10 Slavnostne igre v Avstriji — 19.10 Oddaja zveznega kanclerja — 19.35 Dobro zabavo — 20.50 Poj, komur je peje dana.

Nedelja, 9. 7.: 7.05 Godba na pihala — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 9.00 Operni koncert — 10.00 Dobrodošli v Avstriji — 10.20 Od dežele do dežele — 13.10 Za avtomobiliste — 18.35 Pariz in njegove zvezde — 19.10 Teden dni svetovnega dogajanja — 19.30 Ura pesmi — 19.45 Ob lepi modri Donavi — 20.30 Lepi glasovi, lepe viže — 22.15 Srečanje na plesišču.

Ponedeljek, 10. 7.: 6.05 Premislite, prosimo, sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 „Majstri-pevci nürberški“, opera.

Torek, 11. 7.: 6.05 Preden odidete — 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 11.00 Komorna glasba — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 16.15 Prednosti poletnega dopusta v Alpah — 16.30 Življenje se prične pri šestdesetih — 17.45 Esperanto — 17.55 UNESCO — 18.00 Popevke — 19.30 Večerni glasbeni sprehrad.

Sreda, 12. 7.: 6.05 Premislite, prosimo, sami — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 16.30 Koncertna ura — 18.00 Glasba za delavce — 19.30 Štirje proti štirim — 20.00 Operetni zvoki — 21.10 Temza-Donava.

Četrtek, 13. 7.: 6.05 Preden odidete — 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 14.15 Pomembni orkestri — 14.35 Knjige za dopust — 17.40 Ženska oddaja — 20.00 Vam v veselje — 22.15 Poletna noč ob Vrbskem jezeru.

Petek, 14. 7.: 6.05 Mladi glas — 8.10 Prosimo, prav prijazno — 9.00 Dobrodošli v Avstriji — 11.00 Za ljubitelja resne glasbe — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Mednarodna radijska univerza — 16.00 Otroška ura — 17.15 Znanje za vse — 19.30 „Samo noč in zvezde“, radijska igra — 21.00 Za zabavo.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 5.05, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 22.00, 23.00, 24.00.

Dnevne oddaje: 5.00 Dobro jutro — 5.10 Nekaj domačih — 12.05 Kmetijski nasveti ali Radijska kmečka univerza — 17.05 Lokalni dnevnik — 19.30 Radijski dnevnik.

Sobota, 8. 7.: 8.30 Pionirski tednik — 9.00 Pri klasičnih mojstrih — 10.15 S sprejemnikom na dopust — 11.00 Po svetu jazz — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 12.25 Narodni motivi iz Hrvaške — 12.45 Pozdrav z gora — 13.30 Razpoloženska glasba — 14.35 Voščila — 16.00 Humoreska — 16.40 Mešani zbor „France Prešeren“ iz Kranja — 18.00 Iz oper Danila Svare in Matije Bravničarja — 18.45 Okno v svet — 20.00 Po domače ... — 20.20 Radijska komedija — 21.26 Melodije za prijeten konec tedna.

Nedelja, 9. 7.: 6.00 Jutrnanje pozdrav — 7.15 Pesmi Rada Simonilija — 7.35 Godalni orkestri in pevci zabavne glasbe — 8.00 Mladinska radijska igra — 9.05 Veseli zvoki — 10.00 Še pomnite, tovariši! — 10.30 Domače in narodne melodije — 10.50 Nedeljska malineja — 12.00 Voščila — 13.30 Za nato vas — 13.50 Koncert pri vas doma — 14.15 Voščila — 15.30 Melodije, ki jih radi poslušate — 17.00 Športno popoldne — 20.00 Zabavni zvoki za vse — 21.00 Športna poročila — 21.10 Iz glasbenega ustvarjanja Amerike — 22.15 Plesna glasba.

Ponedeljek, 10. 7.: 8.05 Zborovske skladbe Emila Ada-

miča — 8.30 Počitniško popotovanje — 9.00 Iz Verdijevih oper — 10.15 Zvočna mavrica — 11.00 Po svetu jazz — 11.30 Skladbe Mihaela Rožanca — 12.00 Slovenske narodne pesmi — 13.30 Godba na pihala — 13.55 Simfonični plesi — 14.35 Od Triglava do Ohrida — 15.40 Iz filmov in glasbenih revij — 16.00 Naši popaltniki na lužem: 5 pevci po Dunaju — 16.20 Majstri instrumentalne igre in koncertnega pelja — 17.15 Šerjerm na pol — 18.00 Iz Boltovega „Mefistofeles“ — 18.40 S knjižnoga Iriga — 20.00 Ponedeljkova panorama — 21.05 Zagrebška filharmonija.

Torek, 11. 7.: 8.05 Uvertura in medigre — 8.30 Oddaja za otroke — 10.15 Pri jugoslovenskih skladateljih in orkestrih — 11.00 Pevka Ljiljana Petrovič — 11.15 Branje za vroče dni — 12.00 Dobri znanci nastopajo — 13.30 Operna glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Iz baladne glasbe k „Romeu in Juliji“ — 15.51 Harfistka Pavla Uršič-Petričeva — 16.00 Počitniška zgodba — 16.20 Naši pevci zabavne glasbe — 18.00 Človek in zdravje — 18.10 Od plesišča do plesišča — 18.45 Ljudski parlament — 20.00 Nemške ljudske pesmi — 20.30 Radijska igra — 22.15 Melodije iz patih stoletij.

Sreda, 12. 7.: 8.05 Počitniška popotovanje — 9.00 Pisan glasbeni spored — 9.28 Slavni pianisti preteklosti — 12.00 Trio Avsenik — 13.30 Slovenski narodni in domači napovi — 14.40 Pesmi srbskih in hrvaških avtorjev — 15.40 Scenska glasba k Linhartovi komediji „Veseli dan ali Maliček se ženi“ — 16.00 Koncert po željah — 18.00 Veliki orkestri tega tedna — 18.45 Sport in športniki — 20.00 Popevke in zabavne melodije — 21.00 Iz opere „Jakobinec“ — 22.15 Zaplešite z nami.

Četrtek, 13. 7.: 8.05 Današnja slovenska klavirska glasba — 8.30 Oddaja za cicibane — 10.15 Iz opere „Štirje grobijani“ — 11.00 Zborovske skladbe Antona Lajovca — 11.35 Sovjetska in poljska zabavna glasba — 12.00 Folklorni zapiski — 13.30 Popularne orkestralne melodije — 14.35 Voščila — 15.40 Vojaška godba — 16.00 Veliki plesni ansambli — 16.20 Solisti ljubljanske in mariborske opere — 17.30 Turistična oddaja — 18.23 S sporedov brianskega radia — 18.45 Poletni kulturni zapiski — 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napovov — 20.50 Literarni večer — 21.30 Orkester Slovenske filharmonije.

Petek, 14. 7.: 8.05 Glasba ob delu — 9.00 Operna glasba — 10.15 Z melodijami okrog sveta — 11.00 Plesni ritmi in koncertni glasbi — 11.40 Otroci pozdravljajo — 12.00 Narodne ob spremljavi harmonika — 12.40 Pisanje zvoki z Dravskega polja — 13.30 Slovenske narodne pesmi — 13.55 Znamenite basovske arije — 14.35 Popevke na tekočem traku — 15.40 Kamorni zbor radia Ljubljana — 16.00 Športni tednik — 17.15 Koncert za vas — 18.15 Ljudska glasba raznih dežel: Madžarske narodne pesmi in plesi — 20.15 Tedenski znanje-politični pregled — 20.30 Iz del Antonina Dvoraka — 21.15 O morju in pomorščakih — 22.15 Godala v noči — 22.35 Moderna plesna glasba.

TELEVIZIJSKI PROGRAM

Vsa kodnevna oddaja: 20.00 Čas v sliki. Oddaja Čas v sliki tudi vedno pred zaključkom televizijskega programa.

Nedelja, 9. 7.: 17.00 Za otroke — 17.30 Z avtom okoli sveta — 18.30 Za družino — 19.00 Sedem dni dogajanja — 20.00 „Hudomušnež iz Salamance“, film.

Ponedeljek, 10. 7.: 19.30 Čuda živalskega sveta — 20.20 Aktualni sport — 20.40 Palovalni urad malih želja — 21.05 „Televizijsko sodišče zaseda — I“.

Torek, 11. 7.: 19.30 Za filateliste — 20.20 „Hongkong“, dokumentarni film — 21.00 „Televizijsko sodišče zaseda — II“.

Sreda, 12. 7.: 17.00 Za otroke — 17.45 Dokumentarno poročilo o žetvi tabaka v Ontariu — 19.30 Očka je najboljši — 20.20 „Še ni tako dolgo tega“ — 21.00 „Televizijsko sodišče zaseda — III“.

Četrtek, 13. 7.: 19.30 Šport — 20.25 „Državna tajnost“.

Petek, 14. 7.: 19.30 Inspektor Garrel — 20.25 „Dunajska parada“.

Sobota, 15. 7.: 19.30 Kaj vidimo novega — 20.20 Prenos iz gledališča.

Za dobro voljo

V trgovini

„Dvomite, če je tole čista volna? Naj vam povem, da so neko našo stranko, ki je pri nas kupovala volno, požrli volkovi, misleč, da je ovca ...“

Težava

„Kaj si pa tako kisel, Bonifac?“
„Oh, pes se mi je zgubil že pred tremi dnevi.“

„Daj oglas v časopis.“
„Nič ne pomaga: saj ne zna brati!“

A. PAPLER:

Moja Ančka

Sedaj sva v drugem medenem letu. Ah, moja Ančka! Golobčki bi se učili pri nam! Dva svetova imava: jaz službo in njo, ona mene in prijateljice: Irencu, Minco, Mojco, Pepco itd. Nikoli ne sprašujem, s katero je govorila. Čemu? Če me presenetli s kosilom, ki ga ignorira Floki, vem, da je bila pri Irenci. Če mi pred spanjem vsili pol litra čaja za telesno, srčno, moško in sploh moč, vem, da jo je razsvetlila Minca.

Poleti enkrat sem planil iz spanja s krikom in na smrt splašeni. Smejati sem se moral, sebi in Ančki! S kazalčkom mi je vrtala po ušesu, češ da je ušesno maslo prima sredstvo za komarjev pik.

„Mojca mi je to povedala!“
„Ah, da, Mojca! In zakaj, srček, se ne pobežaš po svojem?“
„Ker se umivam, ti pa ne ...“
Zgodila se je tudi nevedčnost višje stopnje: delikatna, komplicirana. Prišel sem domov in jo našel v solzah!

„Anči, Ančka! Tukaj sem, ob tebi! Kaj je?“ sem ji govoril in jo pobožal.

„Stran, proč! Ah, moški, moški! Živeti se ne spleča, ah ...“
„????“ sem požrl slino in previdno čakal.

„Pepca mi je povedala! Njen mož ... ah!“
Vzravnaval sem se ter poslušal zgodbo do konca!

„... in me je revica prosila, če ji posodim dva stotaka. Veš, da sem ji dala.“
Potem so minevali tedni in Pepce ni bilo na izpregled. Ančko sta pekla izposojena stotaka in padla je v melanholiijo. Gorje! Izgubila je vero v človeka obojega spola. Odločil sem se, da ji rešim vsaj ženski spol.

Privihral sem domov z dvema stotakoma v roki in se zlagal, da so od Pepce. Ne-popisno je bila srečna in včeraj me je pričakala na domačem pragu že skoraj blažena.

„Ti, pomisli, Pepco sem srečala in ji povedala, da si mi izposojeno vrnil!“
„In ...“ me je zazeblilo, Ančka pa me je objela in bitela:

„Je rekla Pepca, da si najboljši mož na svetu, biser. Saj nisi hud, golobček, ko sem dala revici oba stotaka nazaj!“

Zveza slovenskih zadrug v Celovcu

IN ZVESTOBO

ob proslavi štiridesete obletnice svoje ustanovitve

VČLANJENIM

PRIPOROČA VSEM ROJAKOM SVOJE USLUGE

Hranilnicam in posojilnicam

Kmečkim gospodarskim zadrugam

Južnokoroški gospodarski zadrugi

Živinorejskim zadrugam

Južnokoroški semenarski zadrugi in

Podpornemu društvu

proti požarnim škodam v Selah